BRATISLAVA, 2026

Test MSP ex post k zavedeniu minimálnej dane právnickej osoby



Spolufinancovaný Európskou úniou

PROGRAM SLOVENSKO

MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SBA
SLOVAK | BUSINESS | AGENCY

Vydavateľ: Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2026

Všetky práva vyhradené.
Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.
Neprešlo jazykovou úpravou.

Obsah

Obsah **2**

Zoznam tabuliek **3**

Zoznam grafov **4**

Úvod **5**

1 Právna analýza súčasného stavu **6**

2 Identifikácia problému **9**

3 Medzinárodné porovnanie a best practices členských štátov EÚ **12**

3.1 Medzinárodné porovnanie 12

3.2 Best practices členských štátov EÚ 13

4 Meranie vplyvu regulácie **15**

4.1 Ilustratívny príklad kvantifikácie vplyvu zavedenia minimálnej dane na MSP pred rokom 2024 22

4.2 Analýza vplyvu zavedenia minimálnej dane na vzniky a zániky podnikov 27

4.3 Presuny sídla spoločností v dôsledku zavedenia minimálnej dane 30

4.4 Komparácia prístupov k minimálnej dani vo vybraných krajinách EÚ 31

5 Výsledky konzultácií so zástupcami MSP/s podnikateľskými subjektmi **33**

5.1 Kľúčové zistenia 33

6 Návrhy alternatívnych riešení a zmierňujúcich opatrení **34**

6.1 Návrhy alternatívnych riešení 34

6.2 Zmierňujúce opatrenia v prípade zachovania inštitútu daňovej licencie 37

7 Záver **39**

Zoznam zdrojov **40**

Zoznam tabuliek

Tab. č. 1: Minimálna daň právnickej osoby 7
Tab. č. 2: Predpokladaný vplyv na štátny rozpočet 7
Tab. č. 3: Medzinárodné porovnanie minimálnej dane 12
Tab. č. 4: Počet mikropodnikov podľa zaplatenej dane v tis. eur 17
Tab. č. 5: Počet malých podnikov podľa zaplatenej dane v tis. eur 19
Tab. č. 6: Počet stredných podnikov podľa zaplatenej dane v tis. eur 20
Tab. č. 7: Priemerná výška dane z príjmov podľa veľkostných kategórií v eur 21
Tab. č. 8: Výška minimálnej dane právnickej osoby podľa zdaniteľných príjmov (výnosov) 22
Tab. č. 9: Ilustratívna kvantifikácia zvýšených nákladov na sektor MSP v mil. eur 26
Tab. č. 10: Vplyv zavedenia minimálnej dane z hľadiska kategórií MSP 27
Tab. č. 11: Vplyv legislatívnych zmien na vznik a zánik MSP - PO na Slovensku 29
Tab. č. 12: Vplyv minimálnej dane vo vybraných krajinách EÚ na sledované ukazovatele/Porovnanie prístupov k minimálnej dani vo vybraných krajinách EÚ a ich dopadov na MSP 31

Zoznam grafov

Graf. č. 1: Štruktúra MSP podliehajúcich minimálnej dane* 15
Graf. č. 2: Percentuálny podiel MSP podľa zaplatenej dane 16
Graf. č. 3: Počet podnikov MSP podľa zaplatenej dane v tisícoch 16
Graf. č. 4: Percentuálny podiel mikropodnikov podľa výšky dane z príjmu v % 18
Graf. č. 5: Percentuálny podiel malých podnikov podľa výšky dane z príjmu v % 19
Graf. č. 6: Percentuálny podiel stredných podnikov podľa výšky dane z príjmu v % 20
Graf. č. 7: Medziročné zmeny vo výške priemernej dane z príjmu podľa veľkostných kategórií podnikov v % 21
Graf. č. 8: Počet mikropodnikov, ktoré by platili minimálnu daň v prípade, že daň ≤ 0 a doplatkom do minimálnej dane pred rokom 2024 a podnikmi, ktoré v roku 2024 daň reálne zaplatili 22
Graf. č. 9: Počet malých podnikov, ktoré by platili minimálnu daň v prípade, že daň ≤ 0 a doplatkom do minimálnej dane pred rokom 2024 a podnikmi, ktoré v roku 2024 daň reálne zaplatili 23
Graf. č. 10: Počet stredných podnikov, ktoré by platili minimálnu daň v prípade, že daň ≤ 0 a doplatkom do minimálnej dane pred rokom 2024 a podnikmi, ktoré v roku 2024 daň reálne zaplatili 24
Graf. č. 11: Percentuálny podiel podnikov ovplyvnených zavedením minimálnej dane pred rokom 2024 vs. reálne ovplyvnené podniky v roku 2024 25
Graf. č. 12: Vývoj vzniku a zániku MSP – PO na Slovensku v období 2014 - 2024 28

Úvod

Test MSP predstavuje analytický nástroj určený na posudzovanie vplyvov legislatívnych opatrení na podnikateľské prostredie. Využíva sa nielen pri hodnotení pripravovaných návrhov právnych predpisov, ale aj pri ex post analýzach, ktorých cieľom je zhodnotiť reálne účinky už prijatých opatrení. Zámerom Testu MSP je identifikovať, vyhodnotiť a minimalizovať možné negatívne dôsledky legislatívnych zmien na mikro, malé a stredné podniky (ďalej len „MSP“).

Cieľom tejto ex post analýzy „Test MSP“ je komplexne zhodnotiť dopady zavedenia opatrenia minimálnej dane na MSP v Slovenskej republike po jeho implementácii do praxe. Analýza vychádza z princípov hodnotenia ex post, ktorých cieľom je overiť, do akej miery opatrenie naplnilo pôvodne deklarované ciele, a zároveň identifikovať jeho skutočné hospodárske, finančné a administratívne dôsledky pre podnikateľské subjekty.

Zavedenie minimálnej dane bolo v čase prijatia opatrenia odôvodnené snahou o spravodlivejšie rozloženie daňového zaťaženia medzi podnikateľskými subjektmi, zamedzenie vyhýbania sa plateniu daní prostredníctvom optimalizačných schém a o zabezpečenie stabilnejších a predvídateľnejších príjmov verejných financií. Opatrenie malo zároveň prispieť k väčšej transparentnosti podnikateľského prostredia a férovejšej konkurencii medzi subjektmi rôznych veľkostných kategórií.

Vzhľadom na význam malých a stredných podnikov pre slovenskú ekonomiku je však nevyhnutné posudzovať, či toto opatrenie nezvýšilo ich daňovú a administratívnu záťaž nad primeranú mieru. MSP tvoria podstatnú časť podnikateľského sektora, významne sa podieľajú na tvorbe pracovných miest, inovácií a regionálneho rozvoja, a preto akýkoľvek negatívny zásah do ich finančnej stability môže mať širšie ekonomické dôsledky.

Výsledky ex post analýzy majú slúžiť ako podklad pre prípadné prehodnotenie nastavenia minimálnej dane a pre úpravu legislatívy v oblasti daňovej politiky tak, aby sa zabezpečila rovnováha medzi fiškálnymi cieľmi štátu a udržateľnosťou podnikateľského prostredia. Cieľom je podporiť dlhodobú stabilitu MSP, odstrániť zbytočné prekážky podnikania a zabezpečiť, aby regulačné opatrenia boli primerané, predvídateľné a efektívne.

1 Právna analýza súčasného stavu

Novelou zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“) účinnou od 01.01.2024 bol pre podnikateľské subjekty opätovne zavedený inštitút minimálnej dane (nazývaný aj daňová licencia) s cieľom zabezpečenia minimálneho príspevku právnických osôb do verejných financií a tým dosiahnutia zvýšenia príjmov do štátneho rozpočtu. Ďalším z tvrdených dôvodov pre zavedenie daňovej licencie bol boj proti daňovej optimalizácii firiem.[1] Zavedenie tohto inštitútu bolo súčasťou širších fiškálnych opatrení s cieľom stabilizovať verejné financie a zabezpečiť, aby aj tie právnické osoby, ktoré dlhodobo nevykazujú zisk alebo vykazujú daňovú stratu, prispievali do štátneho rozpočtu aspoň minimálnou sumou dane, pričom úprava bola prijatá v skrátenom legislatívnom konaní, hoci to by malo byť uplatňované iba za mimoriadnych okolností.

Podľa § 46b zákona o dani z príjmov je daňovník povinný zaplatiť minimálnu daň v prípade, že jeho daňová povinnosť vypočítaná v daňovom priznaní je nižšia, ako je zákonom ustanovená minimálna výška dane pre dané zdaňovacie obdobie, pričom rovnaká povinnosť vzniká aj daňovníkom, ktorí vykážu daňovú stratu. Tento mechanizmus má podľa zákonodarcu za cieľ predísť situáciám, keď podnikateľské subjekty dlhodobo formálne existujú, ale do systému verejných financií neprispievajú.

Po novom sú právnické osoby teda povinné uhrádzať minimálnu daň bez ohľadu na výsledok svojho hospodárenia. Inak povedané, ak daň vypočítaná v daňovom priznaní je nižšia, ako je zákonom stanovená minimálna výška dane, daňovník je povinný zaplatiť práve túto minimálnu sumu. Zavedenie inštitútu daňovej licencie sa najvýraznejšie dotkne neaktívnych, tzv. „spiacich“ spoločností, ako sú napríklad spoločnosti s ručením obmedzeným bez výnosov, ktorým sa doterajšia nízka alebo nulová daňová povinnosť zvýši na minimálne 340 eur.

Výška minimálnej dane je odstupňovaná v závislosti od objemu zdaniteľných príjmov (výnosov) právnickej osoby, pričom zákon o dani z príjmov rozlišuje päť príjmových pásiem. Pri zdaniteľných príjmoch do 50 000 eur vrátane je výška minimálnej dane 340 eur, pri príjmoch nad 50 000 eur do 250 000 eur je stanovená na 960 eur, pri príjmoch nad 250 000 eur do 500 000 eur predstavuje 1 920 eur a pri príjmoch presahujúcich 500 000 eur do 5 000 000 eur sa uplatňuje minimálna daň vo výške 3 840 eur. Od januára 2026 platí nové pásmo minimálnej dane vo výške 11 520 eur, ktoré sa týka právnických osôb so zdaniteľným príjmom nad 5 000 000 eur.[2] Tento systém zabezpečuje istú mieru proporcionality, keďže výška minimálnej dane zohľadňuje rozsah hospodárskej činnosti daňovníka.

[1] Dôvodová správa k zákonu č. 530/2023 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšením stavu verejných financií. Dostupné na: https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=9567

[2] Zákon č. 261/2025 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s konsolidáciou verejných financií.

Tab. č. 1: **Minimálna daň právnickej osoby**

Rozhodujúci príjem pre stanovenie sadzby minimálnej dane právnickej osoby	Sadzba minimálnej dane
Príjmy do 50 000 eur	340 eur
Príjmy nad 50 000 eur do 250 000 eur	960 eur
Príjmy nad 250 000 eur do 500 000 eur	1 920 eur
Príjmy nad 500 000 eur do 5 000 000 eur	3 840 eur
Príjmy prevyšujúce sumu 5 000 000 eur[3]	11 520 eur

Zdroj: Vlastné spracovanie

V minulosti sa výška minimálnej dane (tzv. daňovej licencie) určovala nielen podľa výšky ročného obratu daňovníka, ale aj podľa toho, či bol alebo nebol registrovaný ako platiteľ dane z pridanej hodnoty. Od 1. januára 2024 sa však od tohto kritéria upustilo a rozhodujúcim faktorom pre určenie výšky minimálnej dane sa stala výlučne hodnota dosiahnutých zdaniteľných príjmov (výnosov) právnickej osoby.

Zákon o dani z príjmov podľa § 46b ods. 3 zároveň umožňuje uplatniť zníženie minimálnej dane o polovicu v prípade, že daňovník zamestnáva osoby so zdravotným postihnutím, pričom ich priemerný evidenčný počet tvorí najmenej 20 % z celkového počtu zamestnancov. Zavedenie predmetného odpočtu má výrazný sociálny prvok, ktorý má motivačný charakter a podporuje zamestnávanie znevýhodnených skupín na trhu práce.

Minimálna daň je splatná v rovnakej lehote ako daň z príjmov právnických osôb, teda v lehote na podanie daňového priznania podľa § 49 zákona o dani z príjmov. Prakticky to znamená, že spoločnosť musí túto daň uhradiť spravidla do troch mesiacov po skončení zdaňovacieho obdobia, ak si lehotu nepredĺži.

Dôležitým prvkom úpravy je možnosť zápočtu zaplatenej minimálnej dane v nasledujúcich troch zdaňovacích obdobiach podľa § 46b ods.5 zákona o dani z príjmov. Ak je zaplatená minimálna daň vyššia než daň vypočítaná v daňovom priznaní, rozdiel medzi nimi je možné započítať na úhradu dane v ďalších obdobiach. Tento zápočet je však obmedzený – možno ho uplatniť len vo výške, ktorá presahuje sumu minimálnej dane za príslušné obdobie. Zápočet, ktorý sa neuplatní do troch rokov, zaniká. Tento mechanizmus má zmierniť dopad minimálnej dane na podnikateľské subjekty, ktoré v budúcnosti dosiahnu zisk, a tým aj reálnu daňovú povinnosť.

Zavedenie minimálnej dane sa malo dotknúť približne 200 000 podnikateľských subjektov, pričom predpokladá pozitívny vplyv na rozpočet verejnej správy, pričom v roku 2024 sa predpokladal výnos vo výške 107 492 000 eur, v roku 2025 sa predpokladal zisk vo výške 91 532 000 eur, v roku 2026 sa predpokladá zisk vo výške 91 575 000 eur.

Tab. č. 2: **Predpokladaný vplyv na štátny rozpočet**

Rok	Príjem do štátneho rozpočtu
2024	107 492 000 eur
2025	91 532 000 eur
2026	91 575 000 eur

Zdroj: vlastné spracovanie

[3] Nové pásmo minimálnej dane vo výške 11 520 eur sa prvýkrát použije za zdaňovacie obdobie, ktoré začína najskôr 1. januára 2026, t. j. prvýkrát za zdaňovacie obdobie kalendárny rok 2026 a za hospodársky rok, ktorý začína v priebehu kalendárneho roka 2026.

Zástancovia zavedeného inštitútu tvrdia, že z ekonomického a systémového hľadiska minimálna daň plní funkciu stabilizačného a kontrolného prvku v daňsovom systéme. Jej existencia má prispievať k spravodlivejšiemu rozloženiu daňového bremena a zároveň znižovať priestor pre daňové optimalizácie, ktoré viedli k dlhodobému vykazovaniu nulovej daňovej povinnosti. Zároveň má ísť o nástroj, ktorý čiastočne kompenzuje nedostatky v daňovej kontrole zo strany finančnej správy, keďže zabezpečuje, že aj formálne neaktívne alebo stratové spoločnosti prispejú minimálnou sumou do verejných rozpočtov.

Na druhej strane, zavedenie minimálnej dane prináša aj určité riziká a nevýhody, najmä pre malé a neaktívne spoločnosti. Pre tieto subjekty predstavuje nová povinnosť dodatočné finančné a administratívne zaťaženie, ktoré môže viesť až k zániku niektorých obchodných spoločností. Kritici tohto opatrenia poukazujú na skutočnosť, že minimálna daň nezohľadňuje reálnu ekonomickú situáciu podniku a môže pôsobiť kontraproduktívne vo vzťahu k podnikateľskému prostrediu.

Od minimálnej dane na úrovni členského štátu je potrebné odlíšiť európsku minimálnu daň. Od 1.1.2024 vstúpili do platnosti nové, prelomové pravidlá Európskej únie, ktoré zavádzajú minimálnu 15% efektívnu sadzbu dane pre nadnárodné spoločnosti pôsobiace v členských štátoch EÚ. Tieto pravidlá aktuálne prijalo alebo sa k nim prihlásilo takmer 140 jurisdikcií po celom svete, pričom EÚ patrí medzi prvých, ktorí ich pretavili do záväznej legislatívy. Takzvaný druhý pilier znižuje motiváciu firiem presúvať svoje zisky do krajín s nízkym zdanením, čím obmedzuje „preteky“ v znižovaní sadzieb dane z príjmov právnických osôb s cieľom prilákať investorov. Tieto nové pravidlá sa budú vzťahovať na nadnárodné podnikové skupiny a veľké vnútroštátne skupiny v rámci EÚ, ktorých celkové ročné príjmy presahujú 750 miliónov eur. Týkať sa budú všetkých veľkých skupín – domácich aj medzinárodných – pokiaľ sa materská alebo dcérska spoločnosť nachádza v členskom štáte Európskej únie. Smernica Rady (EÚ) 2022/2523 zo 14. decembra 2022 o zabezpečení globálnej minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín v Únii stanovuje jednotný rámec pravidiel pre výpočet a uplatňovanie tzv. „dorovnávacej dane“, ktorá sa uplatní v prípade, že efektívna sadzba dane v danej krajine klesne pod úroveň 15 %. Ak dcérska spoločnosť pôsobí v štáte, kde nedosahuje minimálnu efektívnu sadzbu, členský štát, v ktorom sídli materská spoločnosť, bude môcť uplatniť dorovnávaciu daň aj na túto materskú spoločnosť[4]. Zjednodušene povedané , táto smernica,má zamedziť daňovým únikom a agresívnemu daňovému plánovaniu veľkých spoločností a zvýšiť daňovú spravodlivosť v rámci EÚ aj na globálnej úrovni.[5] Predmetná smernica bola transponovaná do slovenskej legislatívy prostredníctvom zákona č. 507/2023 Z. z. o dorovnávacej dani na zabezpečenie minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín a o doplnení zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

[4] Európska komisia. (2024). Začína nová éra zdaňovania právnických osôb v EÚ. Dostupné na: https://slovakia.representation.ec.europa.eu/news/zacina-nova-era-zdanovania-pravnickych-osob-v-eu-2024-01-16_sk

[5] Európska únia. (2022). Smernica (EÚ) 2022/2523 o zabezpečení globálneho minimálneho zdanenia. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2523/oj?locale=sk

2 Identifikácia problému

Zavedenie minimálnej dane prinieslo viaceré praktické a právne otázky, ktoré sa dotýkajú najmä malých a stredných podnikov. Hoci primárnym cieľom zákonodarcu bolo zabezpečiť dodatočné príjmy štátneho rozpočtu, ex post analýza ukazuje, že nastavenie právnej úpravy v praxi spôsobuje neprimerané zaťaženie pre podnikateľskú sféru.

1. Proporcionalita

Zavedenie pevnej minimálnej sumy bez ohľadu na ekonomickú situáciu podniku môže viesť k narušeniu princípu schopnosti platiť. Najmä pre úplne neaktívne alebo „spiace" spoločnosti (s nulovými výnosmi či dlhodobými stratami) predstavuje povinnosť uhradiť minimálne 340 eur relatívne vysoké fixné bremeno. To môže viesť k situáciám, kde právne formy podnikania budú ukončované z dôvodu eliminácie administratívneho a finančného bremena, čo má sekundárne administratívne a ekonomické dôsledky. Tento problém má eticko-právny a sociálno-ekonomický rozmer: daň uplatňovaná bez skutočnej platobnej schopnosti môže pôsobiť regresívne na subjekty bez aktívnej činnosti. Test proporcionality zahŕňa tri základné kroky – posúdenie vhodnosti, potrebnosti a primeranosti opatrenia. Pri hodnotení vhodnosti sa skúma, či daný nástroj vôbec vedie k naplneniu sledovaného cieľa. Potrebnosť sa týka otázky, či je možné dosiahnuť rovnaký cieľ aj menej obmedzujúcimi prostriedkami. A napokon, pri posudzovaní primeranosti sa porovnáva rozsah zásahu do základného práva s významom cieľa, ktorý má byť daným opatrením naplnený, teda či medzi nimi existuje primeraná rovnováha. V tejto súvislosti je však žiaduce upriamiť pozornosť na jeden z tvrdených cieľov, a to boj proti daňovej optimalizácii firiem. Nakoľko sa daňová licencia netýka len tých subjektov, ktoré cielene obchádzajú daňovú povinnosť, ale zasahuje celoplošne všetky právnické osoby, nemožno hovoriť o proporcionálnom opatrení na dosiahnutie účelu.

2. Dopad na MSP

Pre malé podniky, začínajúce subjekty a neaktívne spoločnosti znamená minimálna daň reálne dodatočné náklady. Hoci zákon č. 595/2003 Z. z. obsahuje v zmysle ustanovenia § 46b ods.7 niektoré výnimky (napr. prvé zdaňovacie obdobie pre novo vzniknuté spoločnosti, chránené dielne), veľká skupina drobných alebo dočasne neaktívnych spoločností bude vystavená pravidelnej platbe minimálnej dane, čo môže viesť k zvyšovaniu počtu likvidácií alebo presunu aktivít mimo formálnu právnu štruktúru.

3. Administratívna záťaž

Zavedenie minimálnej dane (tzv. daňovej licencie) prináša pre podnikateľské subjekty aj pre štátnu správu dodatočné administratívne povinnosti, ktoré znižujú efektívnosť daňového systému.

Na strane daňovníkov sa záťaž prejavuje najmä v:

a) povinnosti viesť a vykazovať účtovné a daňové údaje aj v prípadoch, keď podnikateľ nemá reálnu ekonomickú aktivitu alebo daňovú povinnosť,
b) komplikovanom výpočte a kategorizácii výšky licencie podľa zdaniteľných príjmov (výnosov), právnej formy,
c) nutnosti sledovať zmeny legislatívy a prahových hodnôt, čo zvyšuje nároky na daňové poradenstvo,
d) a časovej náročnosti súvisiacej s administráciou platby, kontrolou správnosti a komunikáciou so správcom dane.

Pre mikro a malé podniky môže byť administratívna záťaž neprimerane vysoká v pomere k ich ekonomickej aktivite. Povinnosť podávať plnohodnotné daňové priznanie a platiť minimálnu daň aj v prípadoch, keď podnik nevykonáva činnosť alebo je v stratovej fáze, znižuje atraktivitu formálnej podnikateľskej činnosti a môže viesť k neformálnemu alebo neaktívnemu správaniu (tzv. „spiace firmy“).

Hoci z dôvodovej správy nevyplýva nárast povinností pre štátnu správu, avšak s predmetným názorom nie je možné súhlasiť. Na strane štátu predstavuje správa minimálnej dane dodatočné náklady pre Finančnú správu SR, vrátane spracovania priznaní, administrácie platieb, vyhodnocovania oslobodení a kontrolnej činnosti. Výnos z minimálnej dane tak môže byť neúmerný voči nákladom na jej výber a evidenciu, najmä pri menších daňovníkoch.

Celkovo teda minimálna daň zvyšuje transakčné a administratívne náklady podnikateľského sektora aj verejnej správy, bez primeraného prínosu v oblasti fiškálnej stability. Tento aspekt je obzvlášť významný z pohľadu MSP, pre ktoré sú fixné administratívne povinnosti relatívne nákladnejšie ako pre veľké podniky.

4. Nerovnaké zaobchádzanie s podnikateľskými subjektami a dopad na hospodársku súťaž

Daňová licencia sa netýka živnostníkov, ale iba právnických osôb, a teda možno v určitej miere hovoriť aj o zvýhodňovaní živnostníkov oproti právnickým osobám, alebo naopak o znevýhodňovaní právnických osôb oproti živnostníkom.
Zavedenie povinnosti platiť daňovú licenciu môže mať za následok ústup malých podnikateľských subjektov z trhu. Takýto vývoj by mohol viesť k oslabeniu konkurenčného prostredia a ohrozeniu základných princípov trhového hospodárstva a hospodárskej súťaže na území Slovenskej republiky.

5. Prekážka prístupu podnikateľov na trh

Každá právnická osoba je povinná platiť daňovú licenciu, okrem niekoľkých zákonom stanovených výnimiek, a to aj v prípadoch, keď jej nevznikla daňová povinnosť. Z tohto pohľadu možno povedať, že daňová licencia v podstate predstavuje poplatok za samotné využívanie ústavou zaručeného práva podnikať, čo je v rozpore s princípom slobodného podnikania zaručeného Ústavou SR.

6. Účelová zmena formy podnikania

Pre podnikateľov s nízkymi príjmami môže byť výhodným riešením prechod zo spoločnosti s ručením obmedzeným na živnosť, keďže živnostníci nemusia platiť daňovú licenciu. Zároveň môžu využiť možnosť uplatnenia paušálnych výdavkov, čím si znížia náklady na účtovníctvo a prípravu účtovnej závierky. Podľa odborníka na účtovníctvo a firemné financie môže podnikateľ s ročnými tržbami okolo 5 000 eur prechodom na živnosť ušetriť približne 1 000 eur ročne.[6] Novelou zákona o dani z príjmov účinnou od 01.01.2026 predmetný problém v podobe účelovej zmeny formy podnikania z s.r.o na živnosť nebude aktuálny.

[6] Trend. (2024). Daňové licencie môžu spôsobiť problémy majiteľom malých neaktívnych spoločností. Dostupné na: https://www.trend.sk/spravy/danove-licencie-mozu-sposobit-problemy-majitelom-malych-neaktivnych-spolocnosti

7. Ústavnosť

Súlad právnej úpravy inštitútu daňovej licencie s Ústavou SR bol riešený Ústavným súdom Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 14/2014, pričom z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 14/2014 zo 4. novembra 2015 vyplýva záver, cit. „*Daňové licencie nepredstavujú opatrenie, ktoré je očividne iracionálne, svojvoľné alebo z hľadiska stanoveného rozpätia konfiškačné či neprimerane škrtiace*“.

3 Medzinárodné porovnanie a best practices členských štátov EÚ

3.1 Medzinárodné porovnanie

Koncept minimálnej dane (tzv. corporate minimum tax) má v jednotlivých krajinách rozličné formy a ciele. V niektorých štátoch ide o nástroj na zamedzenie daňovej optimalizácie a zabezpečenie minimálneho príspevku firiem do verejných rozpočtov, zatiaľ čo v iných slúži ako stabilizačný prvok pri kolísavých daňových výnosoch.

V rámci Európskej únie je však uplatňovanie domácich minimálnych daní pre MSP skôr výnimkou než štandardom. Väčšina členských štátov uprednostňuje progresívne daňové sadzby, daňové kredity alebo úľavy pre stratové a začínajúce podniky, namiesto fixnej licenčnej platby.

Tab. č. 3: **Medzinárodné porovnanie minimálnej dane**

Krajina	Typ minimálnej dane	Sadzba	Poznámky
Rakúsko	Minimum corporate income tax (CIT) – minimálna daň z príjmov právnických osôb[7]	Minimálna daň z príjmov sa rovná 5 % zo štvrtiny zákonom stanovenej minimálnej výšky základného imania za každý celý kalendárny štvrťrok, čo predstavuje 500 EUR ročne pre spoločnosti typu FlexCo a GmbH, a 3 500 EUR ročne pre AG.[8]	Zaplatenú minimálnu daň z príjmov je možné prenášať bez časového obmedzenia a započítať ju proti budúcej splatnej dani z príjmov.
Poľsko	Minimum corporate income tax (CIT)	Minimálna daň 10 % uplatnená na určité situácie (napr. strata z prevádzkovej činnosti). Uplatní sa na daňovníkov s poľskou daňovou rezidenciou a na vnútroštátne daňové kapitálové skupiny, ak sú splnené zákonom stanovené podmienky.[9]	Od 01.01.2024 Mechanika zahŕňa špecifické pravidlá výpočtu základu. Je možný zápočet proti dani z príjmov právnických osôb, čo je výhoda pre tých čo dosahujú zisky z kapitálových činností.[10]
Maďarsko	Minimálna daň z podnikania (lokálne minimálne platby pre malé subjekty)	Minimálny základ dane právnických osôb sa vypočíta ako 2 % z celkových výnosov, pričom sa zohľadnia určité položky zvyšujúce a znižujúce základ dane.[11]	Uplatňuje sa ako miestna daň pre právnické osoby a podnikateľov; cieľom je garantovať minimálny daňový odvod.
Nemecko	Základná sadzba korporátnej dane (Körperschaftsteuer) +	15 % korporátna daň + miestna daň od ~7 % do 17 %, v závislosti od obce →	Neexistuje osobitná „minimálna daň“, ale všetky spoločnosti podliehajú dani z príjmu právnických osôb a miestnej

[7]PWC Austria. Corporate taxation – Austria. Dostupné na: https://taxsummaries.pwc.com/austria/corporate/taxes-on-corporate-income

[8]KPMG Austria. (2024). Factsheet – Tax in Austria. Dostupné na: https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/at/pdf/dienstleistungen/tax/factsheet-tax-in-austria.pdf

[9]International Tax Review. (2024). Guide to the Polish Minimum CIT Rules to be applied from 2024. Dostupné na: https://www.internationaltaxreview.com/article/2chjdx5r59vxayre1o6io/sponsored/guide-to-the-polish-minimum-cit-rules-to-be-applied-from-2024

[10] International Tax Review. (2024). Guide to the Polish Minimum CIT Rules to be applied from 2024. Dostupné na: https://www.internationaltaxreview.com/article/2chjdx5r59vxayre1o6io/sponsored/guide-to-the-polish-minimum-cit-rules-to-be-applied-from-2024

[11]PWC Hungary. Corporate taxation – Hungary. Dostupné na: https://taxsummaries.pwc.com/hungary/corporate/taxes-on-corporate-income

Krajina	Typ minimálnej dane	Sadzba	Poznámky
	miestna daň (Gewerbesteuer)	efektívna minimálna sadzba cca 22,8 %.[12]	obchodnej dani. Celková efektívna sadzba sa líši podľa obce.[13]

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka preukazuje, že v jednotlivých krajinách Európskej únie existujú rozličné prístupy k uplatňovaniu minimálnej dane právnických osôb. Niektoré štáty, ako napríklad Rakúsko či Poľsko, aplikujú formálne stanovenú minimálnu daň z príjmov, ktorej cieľom je zabezpečiť určitý minimálny príspevok do verejných rozpočtov, aj keď spoločnosť nevykazuje zisk. Iné krajiny, ako Francúzsko či Maďarsko, využívajú skôr miestne alebo paušálne formy minimálnej dane (napr. cotisation forfaitaire alebo lokálnu podnikateľskú daň), ktoré majú charakter fixného poplatku viazaného na obrat alebo lokalitu.

Naopak, Nemecko nemá samostatne definovanú minimálnu daň, keďže všetky spoločnosti sú povinne zdaňované prostredníctvom kombinácie korporátnej dane a miestnej obchodnej dane, čo fakticky vytvára stabilný minimálny daňový základ.

Z medzinárodného hľadiska možno konštatovať, že slovenský model minimálnej dane (daňovej licencie) patrí medzi menej rozšírené a administratívne náročnejšie riešenia. Trend v porovnateľných krajinách skôr smeruje k zrušeniu alebo zjemneniu minimálnych daní pre malé a stredné podniky, k diferencovaniu prístupu podľa veľkosti a ekonomickej aktivity a k nahrádzaniu fixných platieb motivačnými daňovými stimulmi, čím sa podporuje konkurencieschopnosť a daňová neutralita podnikateľského prostredia.

3.2 Best practices členských štátov EÚ

Pri hodnotení prístupov jednotlivých členských štátov Európskej únie k zabezpečeniu minimálneho zdanenia právnických osôb možno identifikovať viacero osvedčených postupov („best practices“), ktoré reflektujú snahu o rovnováhu medzi fiškálnou stabilitou a podporou podnikateľského prostredia.

1. Zjednodušené a transparentné modely minimálnej dane

Rakúsko patrí medzi krajiny, ktoré uplatňuje jednoduchú, administratívne nenáročnú formu minimálnej dane. V Rakúsku ide o tzv. Mindestkörperschaftsteuer, ktorá má fixnú výšku viazanú na právnu formu spoločnosti a započítava sa do budúcich daňových povinností. Tento model sa osvedčil najmä preto, že zabezpečuje minimálny príspevok bez negatívneho vplyvu na likviditu podnikov, keďže zaplatené sumy je možné odpočítať v nasledujúcich obdobiach.

2. Väzba minimálneho zdanenia na obrat alebo pridanú hodnotu

V Maďarsku sa využíva alternatívna forma minimálnej dane založenej na obrate, či lokálnej podnikateľskej aktivite. Táto daň zohľadňuje skutočnú ekonomickú aktivitu firiem a tým predstavuje pružnejší a spravodlivejší systém, ktorý lepšie reflektuje veľkosť a prínos podniku pre miestnu ekonomiku.

[12]GTAI – Germany Trade & Invest. Corporate taxation in Germany. Dostupné na: https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/corporate-taxation-in-germany
[13]GTAI – Germany Trade & Invest. Corporate taxation in Germany. Dostupné na: https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/corporate-taxation-in-germany

3. Elektronizácia

Viaceré krajiny, ako Estónsko alebo Írsko, implementovali digitalizované daňové systémy a automatizované výpočty minimálneho daňového základu, čím znížili administratívne náklady pre podniky aj daňové úrady. Estónsky model zdaňovania reinvestovaného zisku (zdanenie len pri výplate dividend) je často označovaný ako príklad dobrej praxe, pretože motivuje firmy investovať a zároveň garantuje zdanenie pri reálnom rozdelení ziskov.[14]

4. Postupná integrácia globálnych pravidiel OECD (Pillar Two)

Nemecko, Holandsko a Francúzsko patria medzi krajiny, ktoré aktívne implementujú smernicu EÚ 2022/2523 o minimálnej 15 % efektívnej sadzbe dane pre veľké podnikové skupiny. Transparentné a koordinované zavádzanie týchto pravidiel posilňuje konkurencieschopnosť a právnu istotu na jednotnom trhu.

Osvedčené prístupy členských štátov EÚ potvrdzujú, že efektívne nastavený systém minimálnej dane by mal byť jednoduchý, predvídateľný a flexibilný, zohľadňovať veľkosť a ekonomickú aktivitu podniku, a zároveň byť v súlade s princípmi daňovej neutrality a medzinárodnej konkurencieschopnosti.

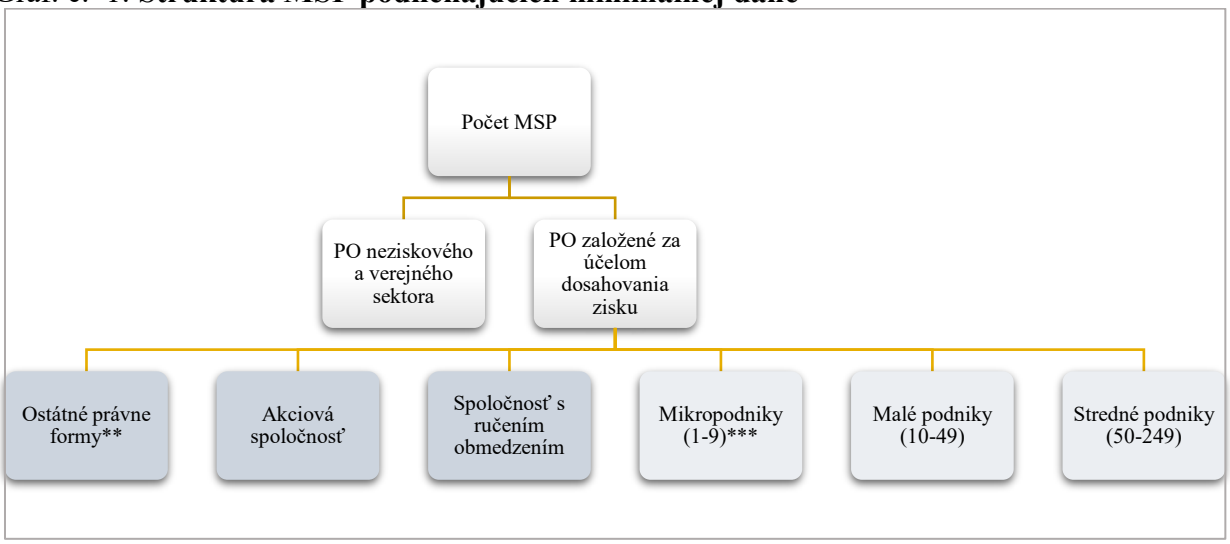
[14] OECD. (2025). Tax Administration Digitalisation and Digital Transformation Initiatives. Dostupné na: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/06/tax-administration-digitalisation-and-digital-transformation-initiatives_87f43a78/c076d776-en.pdf

4 Meranie vplyvu regulácie

Minimálna daň z príjmov právnických osôb (DPPO) bola prvýkrát zavedená v roku 2014, ako návrh konsolidačného opatrenia, ktorej cieľom bolo zvýšenie daňových príjmov rovnomernejším rozložením daňovej povinnosti medzi podniky. Dôvodom bolo práve dlhodobé priznávanie nulovej dane podnikmi[15]. Zavedenie minimálnej dane by sa malo dotknúť približne 250 - 260 tis. subjektov. Postup pre selekciu MSP[16], na ktorých sa vzťahuje minimálna daň predstavuje nasledujúci graf (

).

Graf. č. 1: **Štruktúra MSP podliehajúcich minimálnej dane***



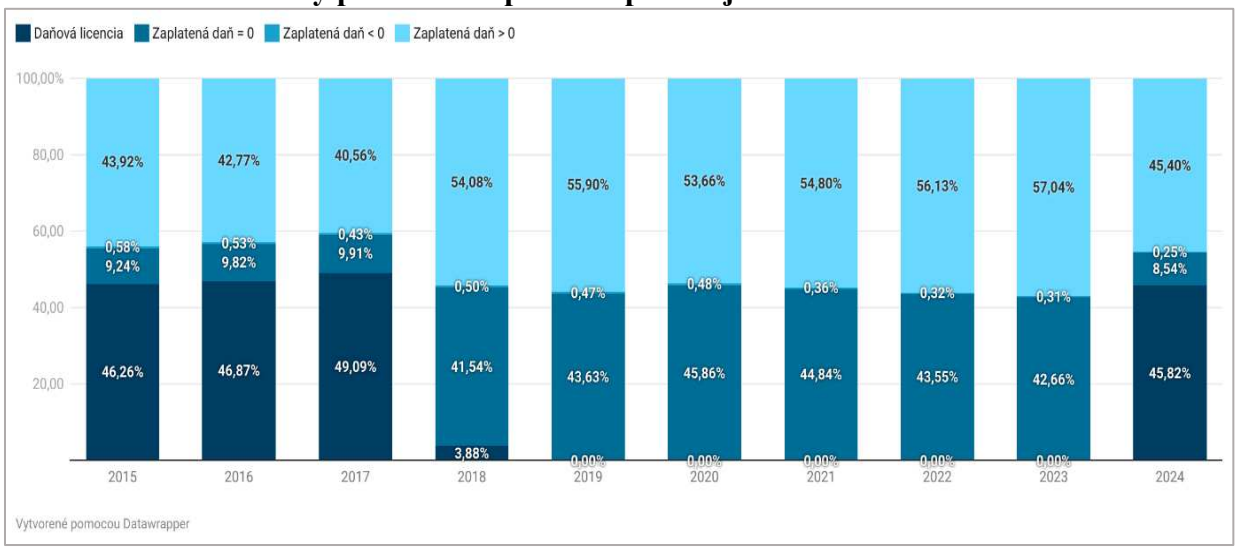
Zdroj: Vlastné spracovanie

Poznámka:
*Aktívne subjekty nezahŕňajúce subjekty v likvidácii a konkurze
**Družstvo, komanditná spoločnosť a zahraničná právnická osoba. Neobsahuje verejnú obchodnú spoločnosť, ktorá nepodlieha minimálnej dani
*** Obsahuje aj podniky s nulovým a nezisteným počtom zamestnancov

Na nasledujúcom grafe (**Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.**) je znázornený percentuálny podiel MSP podľa výšky zaplatenej dane v období 2015 – 2024.

[15] Bukovina, J., Remeta, J. 2018. Licencia spravodlivosti? Vyhodnotenie fungovania daňovej licencie. Inštitút finančnej politiky.
[16] Európska únia. 2025. Malé a stredné podniky. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/SK/legal-content/glossary/small-and-medium-sized-enterprises.html

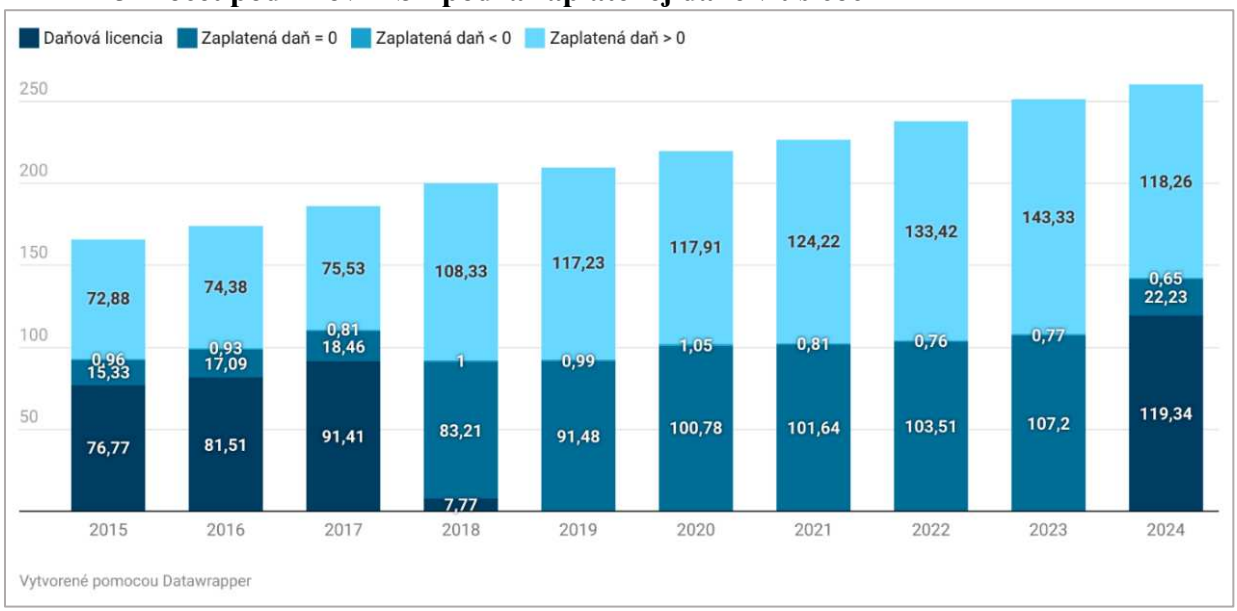
Graf. č. 2: **Percentuálny podiel MSP podľa zaplatenej dane**[17]



Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

Po zrušení daňovej licencie v roku 2018 vzrástol podiel subjektov s nulovou daňou skokovo na 41,5 % a v rokoch 2019 – 2023 sa držal okolo 43 až 46 %, zatiaľ čo počet platiteľov dane rástol len postupne. Opätovné zavedenie daňovej licencie v roku 2024 sa premietlo do zmeny štruktúry podnikov podľa výšky daňovej povinnosti. Takmer polovica subjektov platila minimálnu daň, pričom podiel podnikov so zápornou alebo nulovou zaplatenou daňou sa znížil. Zároveň zostal významný aj podiel podnikov, ktoré odvádzali kladnú daň, a to na úrovni 45,4 % (Graf 2).

Graf. č. 3: **Počet podnikov MSP podľa zaplatenej dane v tisícoch**



Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

Počet mikropodnikov v jednotlivých kategóriách podľa výšky dane z príjmov je relatívne stabilný (**Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.**). Zrušenie daňovej licencie od roku

[17] Zahrnuté sú len subjekty, na ktoré sa podľa § 46b zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov vzťahuje povinnosť platenia minimálnej dane (daňovej licencie). Výber bol vykonaný na základe klasifikácie právnych foriem podľa číselníka ŠÚ SR CIS0056 – Právna forma organizácie.

2018[18] ovplyvnilo približne 45 % až 50 % mikropodnikov, ktoré od roku 2018 nemuseli platiť daňovú licenciu.

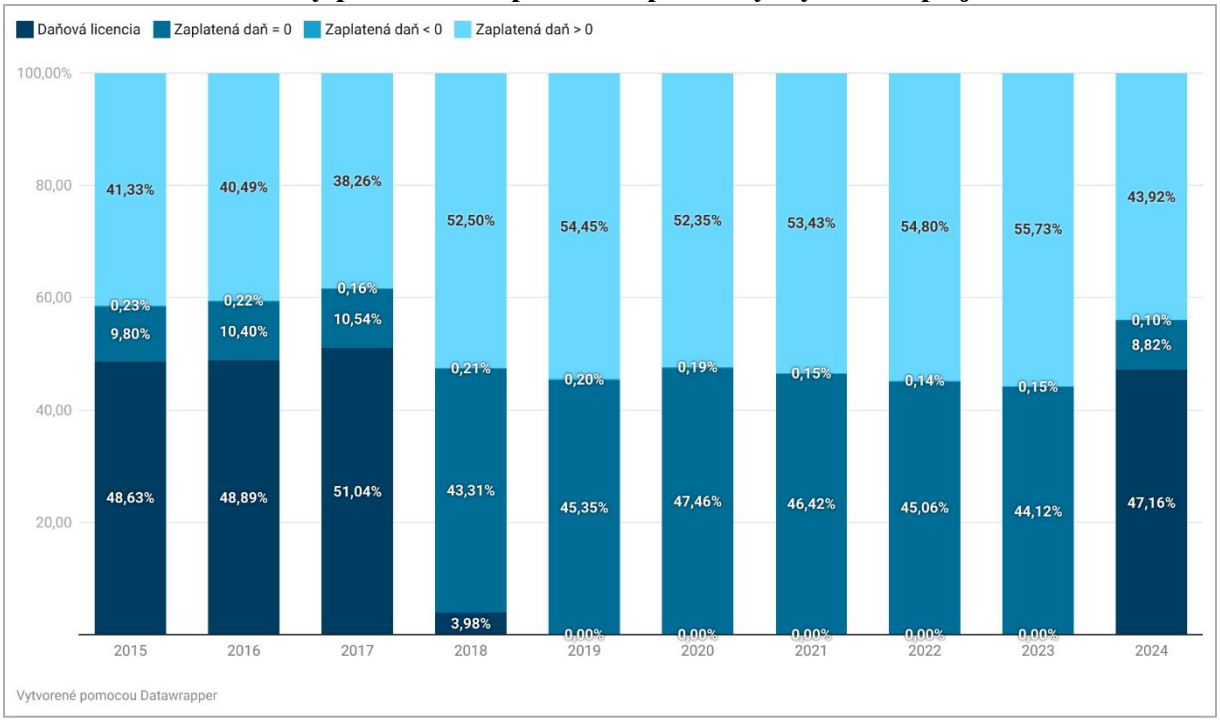
Tab. č. 4: **Počet mikropodnikov podľa zaplatenej dane v tis. eur**

Mikropodniky	Daňová licencia	Zaplatená daň = 0	Zaplatená daň < 0	Zaplatená daň > 0
2015	74 649	15 043	360	63 450
2016	79 157	16 841	350	65 567
2017	88 115	18 193	280	66 058
2018	7 417	80 792	392	97 945
2019	0	88 833	387	106 656
2020	0	98 115	397	108 226
2021	0	99 157	328	114 119
2022	0	101 147	318	122 996
2023	0	104 998	346	132 639
2024	116 637	21 821	235	108 615

Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

Tento krok sa okamžite prejavil v štruktúre daňových povinností. Počet mikropodnikov so zaplatenou nulovou daňou vzrástol z približne 18-tisíc v roku 2017 na viac než 80-tisíc v roku 2018, pričom v nasledujúcich rokoch pokračoval postupný nárast až nad hranicu 100-tisíc subjektov. Zároveň sa zvýšil aj podiel mikropodnikov s kladnou zaplatenou daňou. Zavedenie minimálnej dane v roku 2024 vo veľkej miere ovplyvnilo práve mikropodniky, ktoré tvoria dominantnú časť podnikateľskej štruktúry na Slovensku.

Graf. č. 4: **Percentuálny podiel mikropodnikov podľa výšky dane z príjmu v %**



Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

[18] Zrušenie daňovej licencie priniesla novela zákona o dani z príjmov č. 341/2016 Z. z. Pri podaní daňového priznania v roku 2018 za zdaňovacie obdobie 2017 (vrátane hospodárskeho roka so začiatkom v kalendárnom roku 2017) sa daňová licencia, hoci poslednýkrát, ešte platila.

Na základe údajov na grafe (Graf 4) sa daňová povinnosť dotkla približne 48 % všetkých mikropodnikov, pričom najviac zasiahnuté budú subjekty s nízkym alebo nulovým daňovým základom. Z hľadiska mikropodnikov, ktoré v predchádzajúcich rokoch vykazovali nulovú daňovú povinnosť, možno očakávať, že približne 50 % z nich bude musieť po zavedení daňovej licencie uhradiť minimálnu daň. Tento krok tak významne zasiahne mikropodniky a môže viesť k zvýšeniu ich fixných nákladov. V prípade malých podnikov možno očakávať podobný vývoj (

).

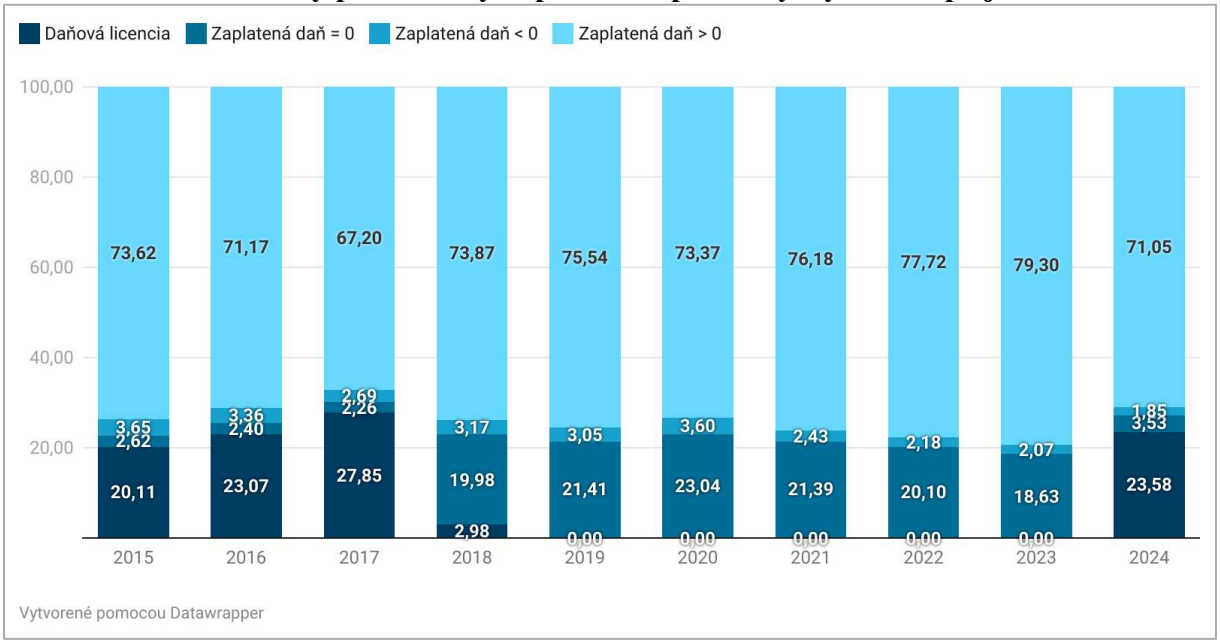
Tab. č. 5: **Počet malých podnikov podľa zaplatenej dane v tis. eur**

Rok	Daňová licencia	Zaplatená daň = 0	Zaplatená daň < 0	Zaplatená daň > 0
2015	2 000	261	363	7 322
2016	2 212	230	322	6 824
2017	3 048	247	294	7 354
2018	331	2 218	352	8 202
2019	0	2 407	343	8 492
2020	0	2 440	381	7 771
2021	0	2 278	259	8 113
2022	0	2 171	236	8 394
2023	0	2 028	225	8 633
2024	2 542	380	199	7 659

Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

V rokoch 2015 až 2017 uhrádzalo daňovú licenciu približne 20 – 28 % malých podnikov. Podiel malých podnikov so zaplatenou nulovou daňou v sledovanom období osciloval medzi 18 až 23 %. Tento nárast jasne odzrkadľuje uvoľnenie daňového tlaku po zrušení licencie a prechod časti subjektov do kategórie, ktoré vykazujú nulovú daň.

Graf. č. 5: **Percentuálny podiel malých podnikov podľa výšky dane z príjmu v %**



Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

Na základe dát sa zavedenie minimálnej dane v roku 2024 dotklo približne 24 % podnikov z kategórie malé podniky.

V prípade stredných podnikov platilo medzi rokmi 2015 až 2017 daňovú licenciu približne 5 % v roku 2015 po necelých 10 % v roku 2017. Po roku 2018 vykazovalo nulovú daňovú povinnosť 7 – 9 % stredných podnikov (**Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.**, **Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.**).

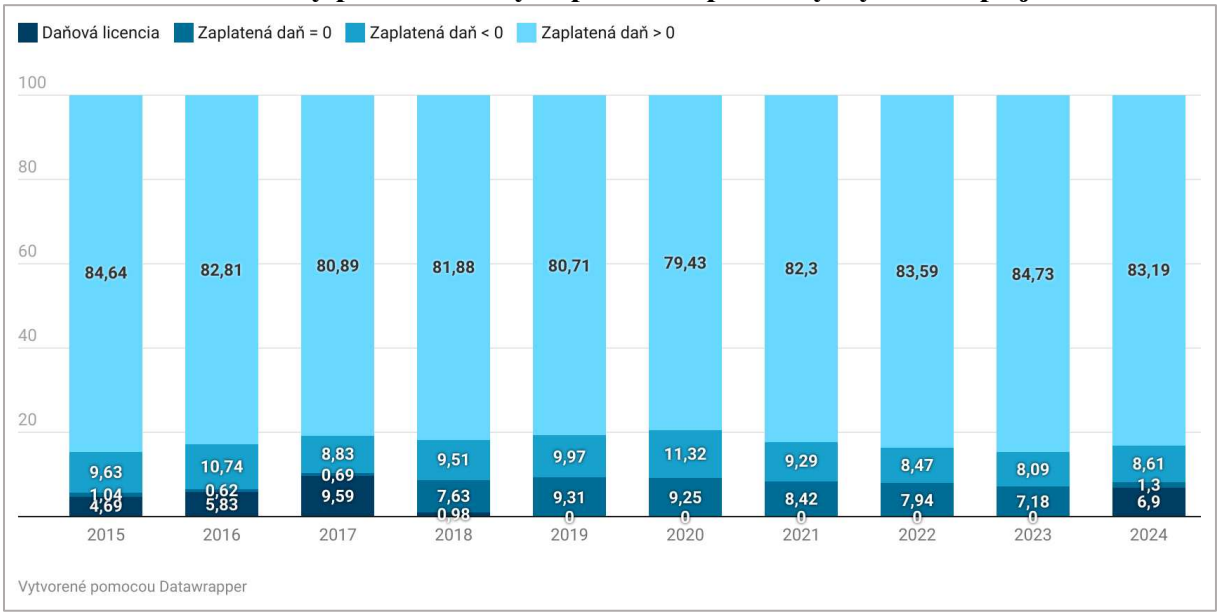
Tab. č. 6: **Počet stredných podnikov podľa zaplatenej dane v tis. eur**

Rok	Daňová licencia	Zaplatená daň = 0	Zaplatená daň < 0	Zaplatená daň > 0
2015	117	26	240	2 110
2016	140	15	258	1 989
2017	251	18	231	2 116
2018	26	203	253	2 178
2019	0	240	257	2 080
2020	0	223	273	1 915
2021	0	203	224	1 985
2022	0	193	206	2 032
2023	0	174	196	2 053
2024	165	31	206	1 990

Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

Podiel stredných podnikov so zaplatenou daňou väčšou ako nula zostal pritom relatívne stabilný, pohyboval sa v rozmedzí 79 – 85 % počas celého sledovaného obdobia. To naznačuje, že väčšina stredných podnikov si dlhodobo udržiava ziskovosť a schopnosť odvádzať daň z príjmov, pričom zrušenie licencie sa v tejto kategórii prejavilo len okrajovo. Celkovo teda možno konštatovať, že daňová licencia mala v prípade stredných podnikov len obmedzený dosah a jej odstránenie nemalo zásadný vplyv na ich daňové správanie ani na štruktúru daňových povinností v tomto segmente.

Graf. č. 6: **Percentuálny podiel stredných podnikov podľa výšky dane z príjmu v %**



Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

V nasledujúcej tabuľke (

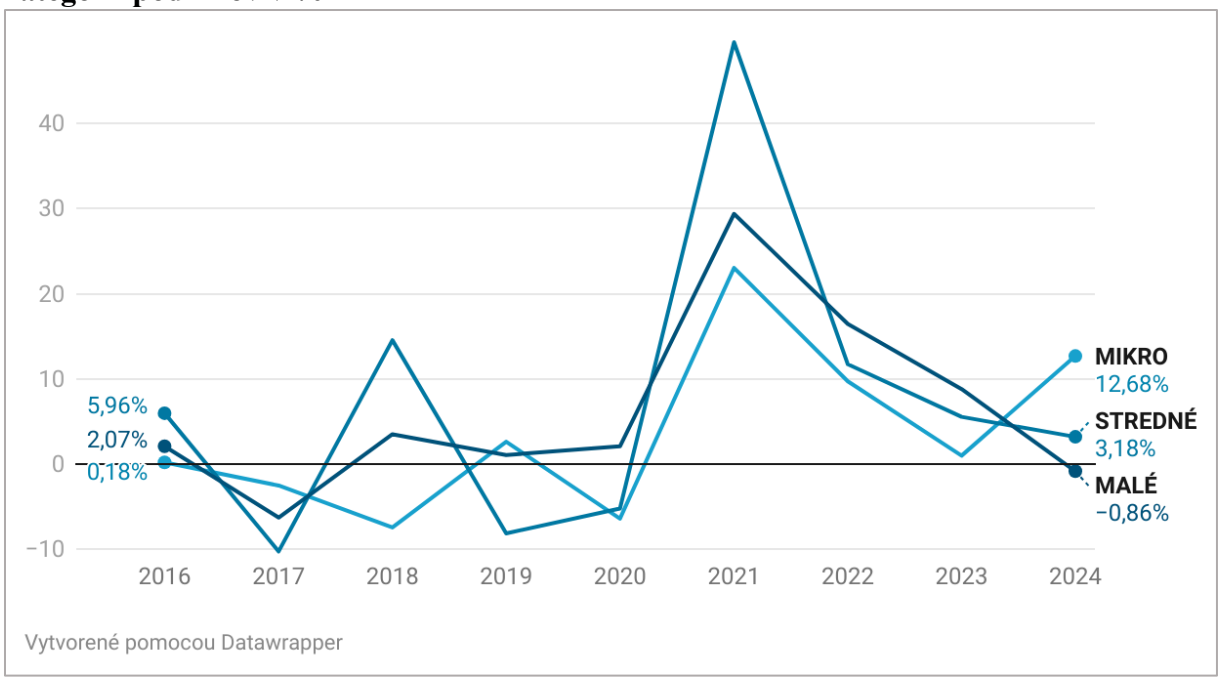
) je uvedená priemerná výška dane z príjmov podľa veľkostných kategórií MSP.

Tab. č. 7: **Priemerná výška dane z príjmov podľa veľkostných kategórií v eur**

	2015	2016	2017	2018	2019
Mikro	3 420,81	3 426,84	3 339,91	3 090,45	3 171,23
Malé	29 300,73	29 907,12	28 019,01	28 996,67	29 300,73
Stredné	125 473,39	132 945,91	119 276,60	136 622,40	125 473,39
	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Mikro	2 967,35	3 650,98	4 005,44	4 044,32	4 557,01
Malé	29 907,12	38 695,92	45 061,27	49 027,93	48 608,10
Stredné	118 884,63	177 805,31	198 627,52	209 615,28	216 277,53

Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

Graf. č. 7: **Medziročné zmeny vo výške priemernej dane z príjmu podľa veľkostných kategórií podnikov v %**



Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

Priemerná výška dane z príjmu mikropodnikov sa v sledovanom období vyznačuje relatívnou stabilitou. Po miernom poklese v rokoch 2018 až 2020, z dôvodu zrušenia daňovej licencie a spojeného s pandémiou COVID-19, nastal výrazný nárast v roku 2021, keď priemerná daň z príjmu medziročne vzrástla o 23 %. Tento rast signalizuje čiastočné zotavenie po období nižšej ekonomickej aktivity. V rokoch 2022 a 2023 sa výška dane z príjmu stabilizovala. Celkovo tak mikropodniky dosiahli relatívne významný rast dane z príjmu, približne o 33 % oproti roku 2015. V prípade malých podnikov bol vývoj do roku 2020 pomerne vyrovnaný, s priemernou hodnotou dane okolo 29-tisíc eur. Od roku 2021 však došlo k výraznému zvratu, kedy daň z príjmu u tejto kategórie podnikov vzrástla o takmer 30 %, a tento trend pokračoval aj v rokoch 2022: +16 % a 2023: +9 %.

Celkovo sa priemerná daňová povinnosť malých podnikov zvýšila zo zhruba 29-tisíc eur v roku 2015 na viac ako 48-tisíc eur v roku 2023, teda približne o dve tretiny. Stredné podniky vykazujú v absolútnych hodnotách najvyššiu daň z príjmu, ale zároveň aj najväčšie výkyvy. Po poklese v rokoch 2016 až 2020 (z 132 946 eur na 118 885 eur, t. j. zrušenie daňovej licencie

a vplyv pandémie COVID-19) nastal v roku 2021 prudký nárast o takmer 50 %, čo predstavuje najvýraznejší medziročný rast zo všetkých kategórií. Od roku 2021 rast pokračoval, hoci miernejším tempom. V porovnaní s rokom 2015 bol v roku 2023 zaznamenaný nárast o približne 72 %.

V roku 2024 sa však dynamika vývoja medzi jednotlivými kategóriami podnikov líšila. Mikropodniky zaznamenali výraznejší medziročný nárast priemernej dane z príjmu na 4 557,01 eur, čo predstavuje rast o 12,6 %. Pri stredných podnikoch pokračoval rast už len miernejším tempom, pričom priemerná daň dosiahla 216 277,53 eur. V prípade malých podnikov došlo po predchádzajúcom raste k miernemu poklesu na 48 608,10 eur. Rok 2024 tak poukazuje najmä na stabilizáciu vývoja pri malých a stredných podnikoch a zároveň na výraznejšie zvýšenie priemernej daňovej povinnosti mikropodnikov.

4.1 Ilustratívny príklad kvantifikácie vplyvu zavedenia minimálnej dane na MSP pred rokom 2024

Pre ilustráciu vplyvu na MSP sme uvažovali o zavedení daných sadzieb (**Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.**) už pred rokom 2024. Zisťovali sme koľko podnikov by podľa zdaniteľných príjmov (výnosov) muselo zaplatiť minimálnu daň[19] (Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

až **Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.**).

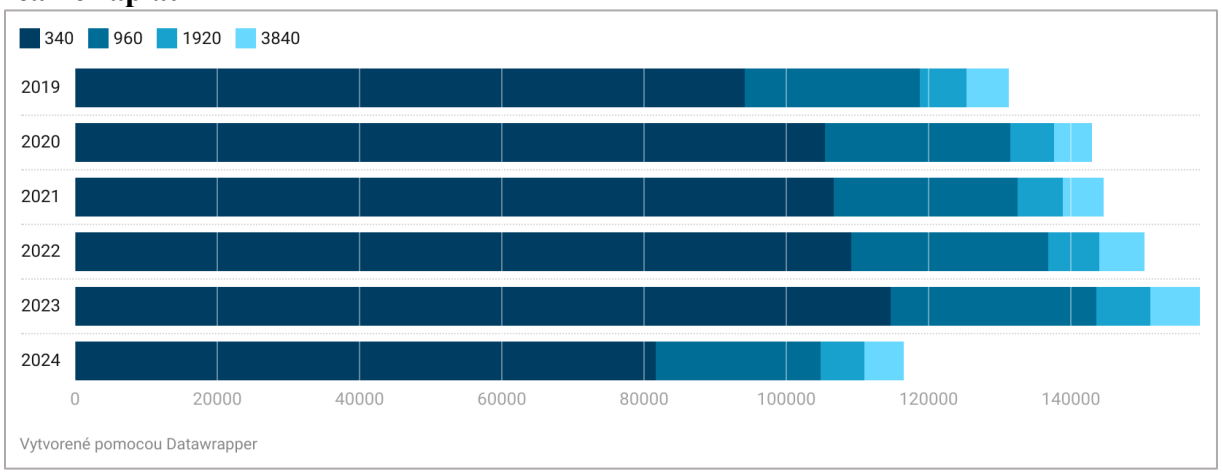
Tab. č. 8: **Výška minimálnej dane právnickej osoby podľa zdaniteľných príjmov (výnosov)**

Podmienky pre splnenie minimálnej dane	Sadzba dane
a) neprevyšujúce sumu 50 000 eur, a to vo výške	340 eur,
b) prevyšujúce sumu 50 000 eur a neprevyšujúce sumu 250 000 eur, a to vo výške	960 eur,
c) prevyšujúce sumu 250 000 eur a neprevyšujúce sumu 500 000 eur, a to vo výške	1 920 eur,
d) prevyšujúce sumu 500 000 eur, a to vo výške	3 840 eur.

Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

[19] Z dôvodu nedostatku údajov, sme abstrahovali od možnosti zníženia výšky minimálnej dane až o polovicu v prípade ak právnické osoby zamestnávajú zdravotne postihnutých.

Graf. č. 8: **Počet mikropodnikov, ktoré by platili minimálnu daň v prípade, že daň ≤ 0 a doplatkom do minimálnej dane pred rokom 2024[20] a podnikmi, ktoré v roku 2024 daň reálne zaplatili**



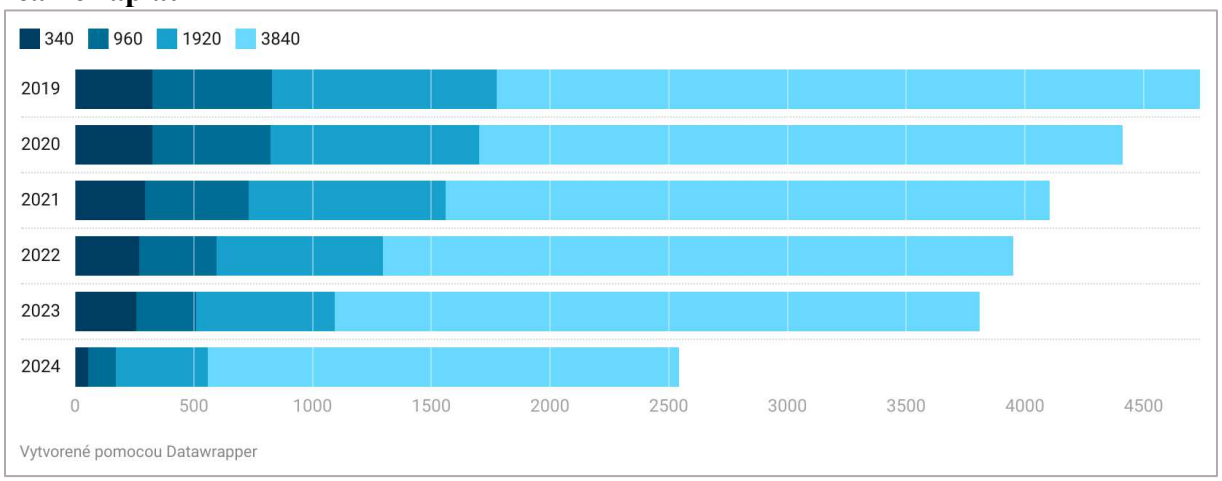
Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

V hypotetickom období v rokoch 2019 až 2023 sa počet subjektov, ktoré by spadali do jednotlivých pásiem minimálnej dane, postupne zvyšoval. Najväčšia časť (približne 70–85 tisíc subjektov ročne) by platila najnižšiu sadzbu 340 eur, čo naznačuje vysoký podiel mikropodnikov s nízkym obratom do 50-tisíc eur. Počet mikropodnikov v pásmach 960 eur (13–15 tisíc) a 1 920 eur (2,8–3,2 tisíc) sa pohybuje na stabilnej úrovni. Najvyššiu sadzbu 3 840 eur by platilo relatívne málo mikropodnikov (2–2,6 tisíc), no ich počet od roku 2019 mierne rástol, čo naznačuje presun časti mikropodnikov do vyšších obratových kategórií, avšak s nulovou daňovou povinnosťou.

Rok 2024 predstavuje už reálne údaje po opätovnom zavedení minimálnej dane. V tomto roku dominovalo najnižšie pásmo 340 eur, do ktorého patrilo 81 766 mikropodnikov, teda približne sedem z desiatich subjektov platiacich minimálnu daň. Vyššie pásma boli zastúpené menej výrazne: daň vo výške 960 eur zaplatilo 23 178 mikropodnikov, daň vo výške 1 920 eur 6 043 subjektov a najvyššiu sadzbu 3 840 eur 5 650 mikropodnikov. Z hľadiska výnosu však najvyšší objem minimálnej dane pripadal na pásmo 340 eur, ktoré prinieslo približne 27,8 mil. eur. Významný výnos generovali aj pásma 960 eur a 3 840 eur, každé na úrovni približne 22 mil. eur. Celkový objem minimálnej dane zaplatenej mikropodnikmi v roku 2024 dosiahol približne 83,3 mil. eur. Celkovo by bolo zavedením dane ovplyvnených viac ako 100-tisíc mikropodnikov ročne.

[20] Za ovplyvnené podniky považujeme tie, ktoré by platili daňovú licenciu podľa pásma obratu alebo by platili doplatok do daňovej licencie v prípade ak má firma splatnú daň kladnú, ale nižšiu, ako je hranica daňovej licencie.

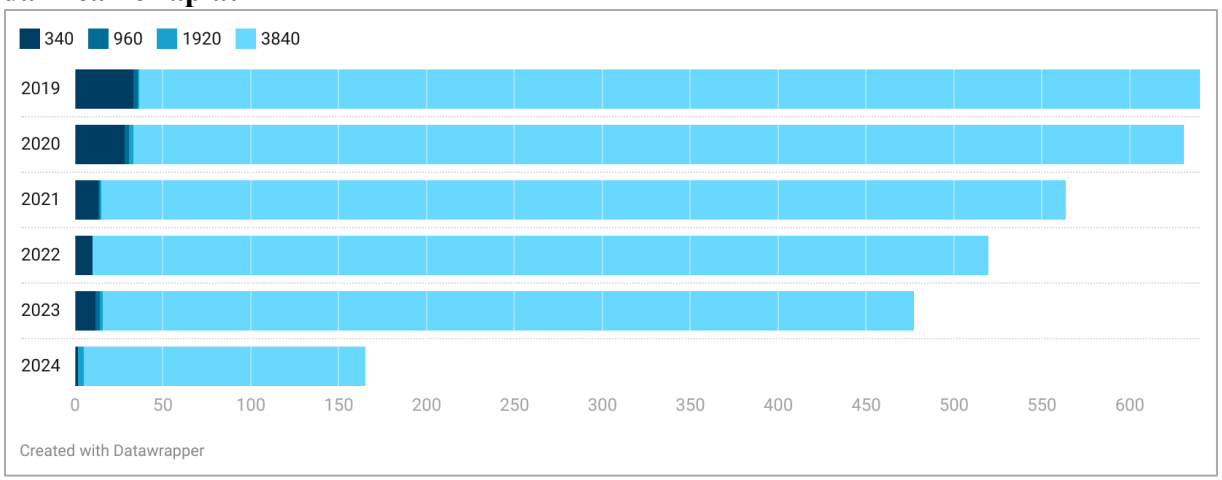
Graf. č. 9: **Počet malých podnikov, ktoré by platili minimálnu daň v prípade, že daň ≤ 0 a doplatkom do minimálnej dane pred rokom 2024[21] a podnikmi, ktoré v roku 2024 daň reálne zaplatili**



Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

V prípade malých podnikov je situácia stabilnejšia, t. j. počet ovplyvnených subjektov sa pohybuje v rozmedzí 2 200 až 2 800 ročne. Najmenej podnikov (200–300 ročne) by patrilo do kategórie s daňou 340 eur, pričom počet subjektov s vyššími daňami (960 eur – 3 840 eur) sa pohybuje medzi 200 až 1 500 ročne.

Graf. č. 10: **Počet stredných podnikov, ktoré by platili minimálnu daň v prípade, že daň ≤ 0 a doplatkom do minimálnej dane pred rokom 2024[22] a podnikmi, ktoré v roku 2024 daň reálne zaplatili**



Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

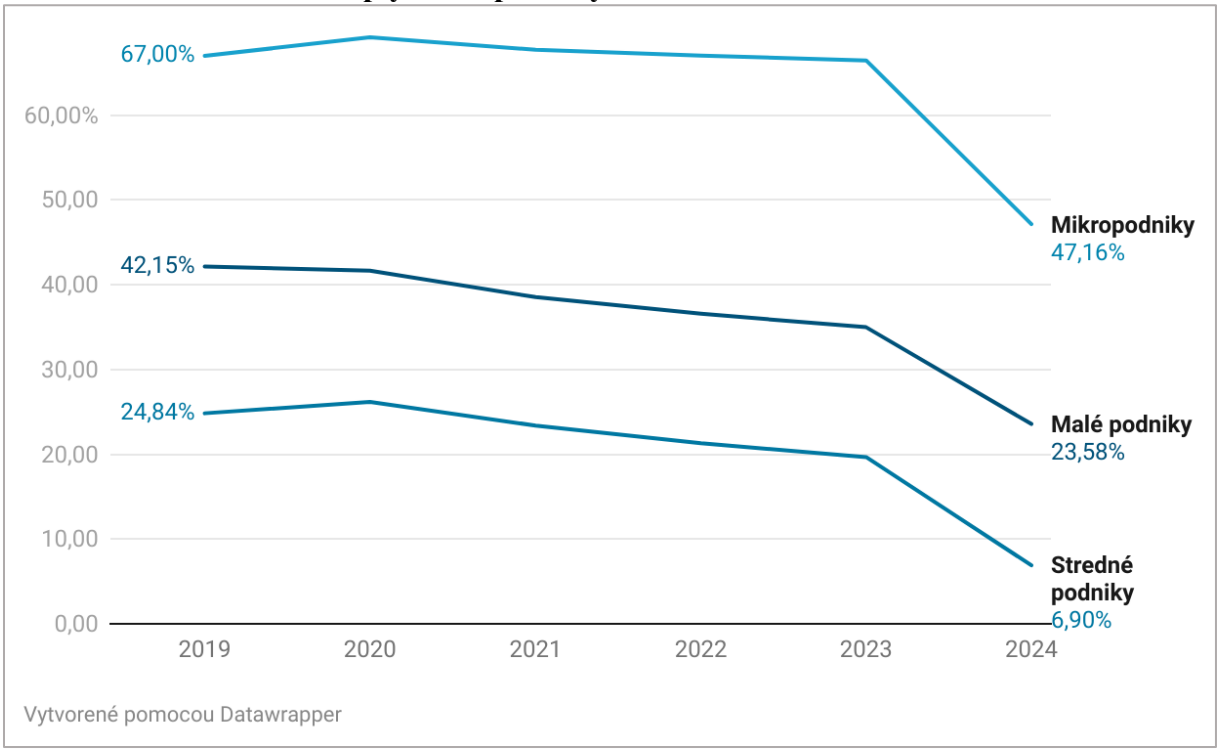
V prípade stredných podnikov ide o najmenší počet ovplyvnených subjektov. V rokoch 2019 –2023 by do minimálnej dane spadalo len 350 až 500 subjektov ročne. Z toho väčšina by platila najvyššiu sadzbu 3 840 eur, čo korešponduje s vyšším obratom týchto podnikov. V nižších pásmach (340 eur až 1 920 eur) ide len o jednotky až desiatky podnikov.

[21] Za ovplyvnené podniky považujeme tie, ktoré by platili minimálnu daň podľa pásma obratu alebo by platili doplatok do minimálnej dane v prípade ak má podnik splatnú daň kladnú, ale nižšiu, ako je hranica minimálnej dane.

[22] Za ovplyvnené podniky považujeme tie, ktoré by platili minimálnu daň podľa pásma obratu alebo by platili doplatok do minimálnej dane v prípade ak má podnik splatnú daň kladnú, ale nižšiu, ako je hranica minimálnej dane..

Ako však naznačujú dáta, daň vo výške minimálnej dane v roku 2024 zaplatilo 165 podnikov, t. j. menej ako by bolo v prípade jej hypotetického zavedenia pred rokom 2024.

Graf. č. 11: **Percentuálny podiel podnikov ovplyvnených zavedením minimálnej dane pred rokom 2024[23] vs. reálne ovplyvnené podniky v roku 2024**



Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

Zavedenie minimálnej dane by sa najvýraznejšie dotklo práve mikropodnikov, ktoré predstavujú dominantnú skupinu s nízkymi obratmi a častou nulovou daňovou povinnosťou. Malé podniky by boli ovplyvnené v menšej miere, no s potenciálom presunu do vyšších daňových pásiem, zatiaľ čo stredné podniky by pocítili vplyv len okrajovo. Dáta naznačujú, že ekonomický vplyv novej daňovej povinnosti by bol asymetrický, t. j. sústredený najmä na mikropodniky.

Po zavedení minimálnej dane v roku 2024 sa ukázalo, že približne polovica mikropodnikov spadá do režimu jej platenia. Ide o subjekty, pri ktorých vznikla povinnosť uhradiť minimálnu daň bez ohľadu na výšku ich zdaniteľných príjmov. Podiel mikropodnikov s nulovou daňou sa v období 2019 – 2023 pohyboval okolo 67 %, pričom po roku 2020, keď dosiahol 69,2 %, možno pozorovať mierny pokles až na 66,5 % v roku 2023. Tento vývoj naznačuje len veľmi pozvoľné zlepšovanie finančnej výkonnosti, pričom zavedenie minimálnej dane bude mať pravdepodobne najvýraznejší vplyv práve na mikropodniky. V prípade malých podnikov, približne tretina subjektov po zavedení dane čelila novému daňovému bremenu. Od roku 2019 sa ich podiel znížil zo 42,2 % na 35,0 % v roku 2023, čo predstavuje pokles o viac než 7 percentuálnych bodov. Tento trend naznačuje postupné zlepšovanie daňovej výkonnosti a nižší podiel subjektov s nulovou daňou z príjmu, resp. doplatkom do minimálnej dane. Podobne aj podiel stredných podnikov vykazujúcich nulovú daň, resp. povinných uhradiť doplatok do minimálnej dane klesol z 24,8 % v roku 2019 na 19,7 % v roku 2023. Tento pokles

[23] Za ovplyvnené podniky považujeme tie, ktoré by platili minimálnu daň podľa pásma obratu alebo by platili doplatok do minimálnej dane v prípade ak má podnik splatnú daň kladnú, ale nižšiu, ako je hranica minimálnej dane.

o približne 5 percentuálnych bodov poukazuje na rastúcu stabilitu a výkonnosť tohto segmentu, ktorý by tak zavedením minimálnej dane pocítil pravdepodobne najmenej výrazný vplyv (v roku 2024 len 6,9 % podnikov zaplatilo minimálnu daň).

Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov. znázorňuje ilustratívnu kvantifikáciu zvýšených nákladov na MSP, ktoré by vznikli v dôsledku zavedenia minimálnej dane v hypotetickom období rokov 2019 – 2023. Údaje umožňujú porovnať skutočný výber dane z príjmov s potenciálnym dodatočným výberom pri zavedení jednotlivých sadzieb minimálnej dane (340 eur, 960 eur, 1 920 eur a 3 840 eur).

Tab. č. 9: **Ilustratívna kvantifikácia zvýšených nákladov na sektor MSP v mil. eur**

Veľkostná kategória	Rok	Skutočný výber (mil. €)		Ilustratívny výber dane (mil. €)				
		abs. vyjadrenie	% podiel	340	960	1920	3840	% podiel
Mikro	2019	621,20	81,74%	93,57	19,27	9,44	16,43	18,26%
	2020	584,30	80,84%	93,74	20,43	8,87	15,45	19,16%
	2021	779,90	85,06%	91,82	20,12	9,17	15,88	14,94%
	2022	899,10	86,74%	85,94	22,13	10,82	18,54	13,26%
	2023	962,50	87,48%	85,69	21,96	10,82	19,29	12,52%
	2024	1 126,98	92,61%	27,80	22,15	11,60	21,70	7,39%
Malé	2019	329,40	96,78%	0,11	0,43	1,51	8,91	3,22%
	2020	344,60	97,07%	0,11	0,44	1,48	8,39	2,93%
	2021	412,10	97,71%	0,10	0,39	1,37	7,79	2,29%
	2022	486,70	98,07%	0,08	0,25	1,04	8,22	1,93%
	2023	533,70	98,24%	0,08	0,21	0,92	8,35	1,76%
	2024	524,00	98,38%	0,02	0,11	0,74	7,61	1,62%
Stredné	2019	323,30	99,35%	0,01	0,00	0,00	2,09	0,65%
	2020	304,70	99,32%	0,01	0,00	0,00	2,08	0,68%
	2021	428,90	99,56%	0,00	0,00	0,00	1,89	0,44%
	2022	482,90	99,64%	0,00	0,00	0,00	1,76	0,36%
	2023	507,90	99,69%	0,00	0,00	0,00	1,58	0,31%
	2024	517,34	99,88%	0,00	0,00	0,01	0,61	0,12%

Zdroj: Finančné výkazy MSP, DataCentrum.

V prípade mikropodnikov sa skutočný výber dane v sledovanom období rokov 2019 – 2024 pohyboval medzi 584 a 1 127 mil. eur, pričom tvoril 47 až 52 % celkového výberu dane v sektore MSP. Zavedenie minimálnej dane by hypoteticky v rokoch 2019 -2023 pri najnižšej sadzbe 340 eur predstavovalo zvýšenie celkového výberu o 12 až 19 %. Pri vyšších sadzbách (960 eur až 3 840 eur) by dodatočný výber dosahoval 20 až 19 mil. eur pri sadzbe 960 eur a 16 až 19 mil. eur pri sadzbe 3 840 eur, pričom relatívny prínos by sa pohyboval medzi 12 až 19 %. Najväčší absolútny aj relatívny vplyv zavedenia minimálnej dane by preto niesli práve mikropodniky, ktoré síce tvoria väčšinu podnikateľských subjektov, no zároveň disponujú najnižšími daňovými základmi a najnižšou schopnosťou absorbovať dodatočné náklady.

Malé podniky sa na celkovom výbere minimálnej dane podieľali približne 2 až 3 %, pričom ich skutočný výber dane sa pohyboval medzi 329 a 534 mil. eur. Zavedenie minimálnej dane by pre túto skupinu znamenalo len mierny dodatočný náklad, t. j. od stotín až po niekoľko miliónov eur v závislosti od sadzby. Pri najvyššej sadzbe 3 840 eur by dodatočný výber predstavoval približne 8 až 9 mil. eur ročne, čo by znamenalo zvýšenie daňového výberu

o 1,7 až 3,2 %. Hoci je tento efekt z makroekonomického hľadiska zanedbateľný, na úrovni jednotlivých malých podnikov s nízkym ziskom by mohol znamenať citeľné zvýšenie daňového zaťaženia. V roku 2024 bolo od malých podnikov vybraných na minimálnej dani cca 8,47 mil. eur.

Stredné podniky sú z pohľadu daňovej efektívnosti najstabilnejšou kategóriou v rámci MSP. Ich skutočný výber dane dosahoval 305 až 508 mil. eur, pričom predstavoval viac ako 99 % potenciálneho výberu v tejto kategórii. Ilustratívny prínos zavedenia minimálnej dane by sa prejavil len pri najvyššej sadzbe 3 840 eur, kde by dodatočný výber dosahoval 1,6 až 2,1 mil. eur ročne, teda len 0,3 až 0,7 % celkového výberu. Vplyv zavedenia minimálnej dane na stredné podniky by preto bol prakticky marginálny a bez významného vplyvu na ich finančnú výkonnosť. **Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.** približuje vplyvy zavedenia daňovej licencie, resp. minimálnej dane na jednotlivé kategórie MSP.

Tab. č. 10: **Vplyv zavedenia minimálnej dane z hľadiska kategórií MSP**

Kategória podniku	**Odhadovaný podiel ovplyvnených podnikov po zavedení minimálnej dane (2024)**	**Vývoj na základe obdobia 2020–2023**	**Charakteristika a dopady**
Mikropodniky	Takmer 66 %	Pokles zo 67 % na 66 %	- najvyšší podiel subjektov s nulovou daňou. - mierne zlepšenie finančnej výkonnosti. - najzraniteľnejšia skupina voči fixnej minimálnej dani.
Malé podniky	Približne 35 % (každý tretí)	Pokles z 42 % na 35 %	- postupné zlepšovanie daňovej výkonnosti. - zníženie počtu neplatiacich subjektov. - stredne výrazný vplyv novej dane.
Stredné podniky	20 % (každý piaty podnik)	Pokles z 25 % na 20 %	- relatívne stabilná finančná situácia. - najnižší vplyv daňovej licencie. - prejavuje sa stabilizácia výkonnosti.
Celkové zhodnotenie		- *Zavedenie minimálnej dane podporí daňovú disciplínu.* - *Riziko negatívneho vplyvu najmä na mikropodniky.* - *Väčšie podniky sú schopné lepšie absorbovať nové daňové bremeno.*	

Zdroj: Vlastné spracovanie

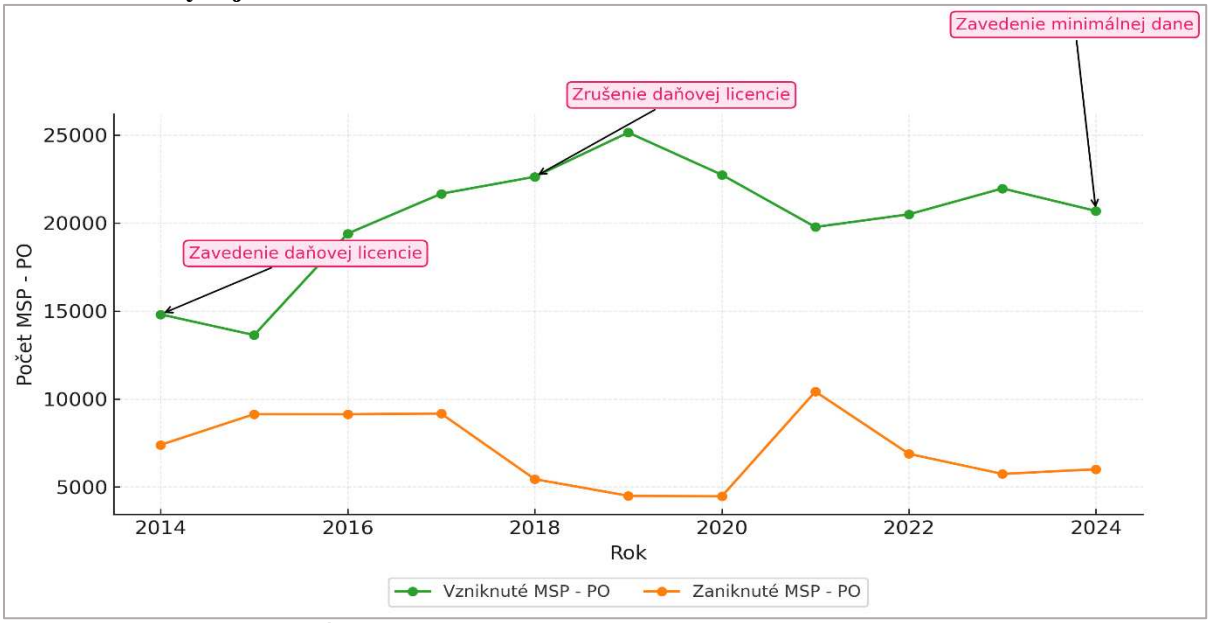
4.2 Analýza vplyvu zavedenia minimálnej dane na vzniky a zániky podnikov

Nasledujúci obrázok znázorňuje vývoj počtu vzniknutých a zaniknutých MSP – PO (právnických osôb) na Slovensku v období rokov 2014 – 2024. Z dostupných údajov možno identifikovať viaceré významné zmeny, ktoré korelujú so zavedením daňových opatrení ovplyvňujúcich dynamiku podnikateľského prostredia v segmente MSP, pričom vyznačené sú tri kľúčové legislatívne zmeny:

1. Zavedenie daňovej licencie (od 1.1.2014)
2. Zrušenie daňovej licencie (od 1.1.2018)
3. Zavedenie minimálnej dane (od 1.1.2024)

Zavedenie daňovej licencie v roku 2014 znamenalo povinnosť pre všetky právnické osoby platiť minimálnu daň aj v prípade, že nevykázali zisk. To mohlo spôsobiť, že medzi rokmi 2014 – 2015 je viditeľný pokles novovzniknutých subjektov (o takmer 8 %) a zároveň rast zaniknutých subjektov (o 23,6 %). Povinnosť platiť daňovú licenciu aj pri strate mohla motivovať niektoré nízkoaktívne/neaktívne alebo stratové MSP – PO ukončiť svoju podnikateľskú činnosť. Zavedenie daňovej licencie tak zafungovalo ako tzv. „bariéra zotrvania“. Tento vývoj potvrdzuje, že zvýšená fixná daňová záťaž má demotivačný efekt na vstup nových podnikateľov na trh, a zároveň zvyšuje prehlbuje zlú finančnú situáciu podnikov, ktoré sa ocitajú v problémoch a majú problém so zadlžením alebo splácaním svojich záväzkov, či s cash – flow. Finančný efekt na hospodárenie štátu je pritom iba malý.

Graf. č. 12: **Vývoj vzniku a zániku MSP – PO na Slovensku v období 2014 - 2024**



Zdroj: Register organizácií ŠÚ SR, spracované SBA.

Po počiatočnom poklese sa podnikateľské prostredie MSP postupne stabilizovalo. Zmena nastáva v roku 2018, keď bola daňová licencia zrušená. V roku 2018 dochádza k výraznému zníženiu počtu zaniknutých subjektov, a to až o 40,6 % oproti roku 2017. To naznačuje pozitívnu reakciu podnikateľského sektora na zníženie daňovej záťaže. Z hľadiska MSP je zrušenie daňovej licencie možné vnímať ako podporu podnikateľskej iniciatívy, keďže nižšia fixná daň umožnila väčšiu flexibilitu pri rozbehu a udržiavaní menších subjektov.

V roku 2021 počet zaniknutých subjektov extrémne vzrástol o 133,3 % oproti roku 2020, a to najmä z dôvodu administratívneho zásahu a vymazávania neaktívnych subjektov z obchodného registra.[24] V roku 2024 bola opätovne zavedená minimálna daň pre právnické osoby, čo má podobný tlmiaci efekt ako daňová licencia v minulosti. V roku 2024 počet vzniknutých subjektov klesol o 5,8 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom 2023. Počet zaniknutých subjektov vzrástol o 4,6 %, čo poukazuje na opätovné zníženie podnikateľskej aktivity. Najmä pre malé a stredné podniky, ktoré často operujú s nízkymi ziskovými maržami, môžu vnímať minimálnu daň ako dodatočnú fixnú záťaž, ktorá môže znižovať ich motiváciu vstupovať na trh alebo zotrvať v podnikaní.

[24] SBA. 2023. Vznik a zánik malých a stredných podnikov na Slovensku v roku 2023. Dostupné na: https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2025/02/FINAL_vznik_zanik_2023_nove-loga.pdf

Porovnanie jednotlivých období ukazuje, že zmeny v daňovej politike majú výrazný vplyv na podnikateľskú dynamiku. Zavedenie minimálnej dane v roku 2024 sa prejavilo poklesom v počte novovzniknutých subjektov a miernym nárastom počtu zaniknutých subjektov, čo do určitej miery zodpovedá trendu z roku 2014. Minimálna daň tak síce zvyšuje fiškálne príjmy štátu, avšak oslabuje podnikateľskú dynamiku MSP sektora.

Tab. č. 11: Vplyv legislatívnych zmien na vznik a zánik MSP - PO na Slovensku

Obdobie	Legislatívna zmena	Vplyv na počet vzniknutých MSP - PO	Vplyv na počet zaniknutých MSP - PO	Vplyv
2014-2015	Prvý rok zavedenia daňovej licencie	↓8 % (2015)	↑23,6 % (2015)	Demotivácia nových podnikateľov a subjektov so slabou kapitálovou základňou.
2016–2017	Postupná adaptácia po zavedení daňovej licencie	↑42,3 % (2016) ↑11,7 % (2017)	↓0,4 % (2017)	Neutralizácia počiatočného šoku, podnikateľské prostredie sa čiastočne prispôsobilo daňovej záťaži.
2018	Zrušenie daňovej licencie	↑4,4 %	↓40,6 %	Zníženie daňovej bariéry podporilo vznik nových MSP a zvýšilo podnikateľskú aktivitu.
2019	Zlepšovanie podnikateľskej aktivity	↑11,1 %	↓17,4 %	Priaznivejšie podmienky pre rozvoj MSP.
2020-2021	Čistenie obchodného registra, pandémia	↓13,1 % (2021)	↑133,3 % (2021)	Pokles nových subjektov, prudký nárast zánikov v dôsledku čistenia OR, pandémia.
2022-2023	Postupná stabilizácia	↑7,2 % (2023)	↓16,6 % (2023)	Oživenie, mierny rast vzniku a pokles zánikov.
2024	Zavedenie minimálnej dane, konsolidácia	↓5,8 % (2024)	↑4,6 % (2024)	Zavedenie minimálnej dane opäť zvýšilo fixné náklady MSP - zníženie motivácie vstupovať na trh.

Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR.

Vývoj v rokoch 2014 – 2024 ukazuje, že legislatívne zmeny v oblasti daňovej politiky majú citeľný vplyv na správanie MSP na Slovensku. Zavedenie fixnej daňovej povinnosti – či už vo forme daňovej licencie (2014) alebo minimálnej dane (2024) mohlo mať za následok aj pokles počtu novovzniknutých a zvýšenie počtu zaniknutých subjektov. Vplyv tejto regulácie na vzniky a zániky je však nevyhnutné posudzovať v hlbšom kontexte a nie je možné jednoznačne určiť, že k zníženiu vznikov a zvýšeniu zánikov prispieva iba zavedenie daňovej licencie, či minimálnej dane. Najmä v roku 2024 došlo k opatreniam, ktoré mali za následok pokles atraktivity podnikania (zvýšenie nákladov zamestnania, iné daňové zákony). Tento vývoj do značnej miery naznačuje, že aj relatívne nízka minimálna daň môže predstavovať významnú prekážku najmä pre začínajúcich podnikateľov, startupy a mikropodniky s obmedzeným kapitálom.

Pre dlhodobú stabilitu a rast MSP sektora je preto kľúčové, aby hospodárska politika hľadala rovnováhu medzi fiškálnymi cieľmi štátu a podporou podnikateľskej dynamiky. Flexibilný a predvídateľný daňový systém je jedným z hlavných predpokladov pre zdravý rozvoj malého a stredného podnikania na Slovensku.

4.3 Presuny sídla spoločností v dôsledku zavedenia minimálnej dane

Jedným z možných dôsledkov zavedenia minimálnej dane môže byť aj presun sídla spoločností mimo územia Slovenskej republiky[25], najmä do krajín s priaznivejším daňovým zaťažením alebo jednoduchšími podmienkami pre podnikanie. Ide o stratégiu, ktorú niektoré podnikateľské subjekty využívajú s cieľom optimalizácie nákladov a zníženia administratívnej záťaže.

V súvislosti so zavedením daňových licencií možno predpokladať, že tento typ legislatívneho zásahu mohol podnietiť časť podnikateľov k úvahám o zmene daňovej rezidencie, najmä v prípade menších firiem s nízkym obratom alebo dlhodobo nízkou ziskovosťou.

V prípade digitálnych a služobových firiem (oblasti IT služieb, digitálneho marketingu, poradenstva, prekladateľských a administratívnych služieb či e-commerce), ktoré nie sú viazané na fyzickú infraštruktúru, je presun sídla do zahraničia technicky jednoduchší a predstavuje reálnu alternatívu voči zotrvaniu v domácom prostredí so zvyšujúcimi sa daňovými nákladmi.

Ako atraktívne alternatívy pre slovenských podnikateľov sa často zvažujú susedné krajiny ako Česká republika, Maďarsko, Poľsko či Rakúsko, ktoré ponúkajú stabilnejšie legislatívne prostredie s menšou frekvenciou daňových zmien, čím rastie predvídateľnosť pre podnikateľov a znižuje sa ich administratívne zaťaženie.

Napriek týmto predpokladom však na Slovensku neexistujú verejne dostupné a systematicky spracované údaje, ktoré by spoľahlivo zachytili, do akej miery zavedenie daňovej licencie viedlo k presunom sídla spoločností do zahraničia. Z tohto dôvodu nie je možné na základe dostupných dát vyvodiť jednoznačný záver o miere, v akej táto legislatívna zmena ovplyvnila motiváciu podnikov presúvať svoje sídla do zahraničia.

[25] Formálna zmena sídla spoločnosti do ČR, Poľska, Maďarska či Rakúska sama o sebe nevedie k úniku z minimálnej dane. Ak s. r. o. presunie sídlo do ČR, no reálne je riadená zo Slovenska, vznikne dvojitá rezidencia, ktorú zmluva o zamedzení dvojitého zdanenia (čl. 4 ods. 3) rieši uprednostnením miesta skutočného vedenia. Spoločnosť tak zostáva daňovým rezidentom SR a podlieha minimálnej dani na Slovensku. Presun skutočného vedenia do zahraničia len kvôli minimálnej dani je pritom pre väčšinu spoločníkov nereálny.

4.4 Komparácia prístupov k minimálnej dani vo vybraných krajinách EÚ

V nasledujúcej tabuľke uvádzame vplyv minimálnej dane vo vybraných krajinách EÚ na sledované ukazovatele (

).

Tab. č. 12: **Vplyv minimálnej dane vo vybraných krajinách EÚ na sledované ukazovatele/Porovnanie prístupov k minimálnej dani vo vybraných krajinách EÚ a ich dopadov na MSP**

Oblasť pôsobenia	Nemecko	Rakúsko	Poľsko	Maďarsko
Cieľ minimálnej dane	Zvýšiť daňovú spravodlivosť (OECD Pillar 2)	Znížiť bariéry pre malé firmy	Obmedziť vyhýbanie sa daniam	Zabezpečiť stabilné príjmy obcí
Dotknuté subjekty	Veľké podniky (>750 mil. €)	Všetky s.r.o. a a.s.	Stratové / nízkoziskové podniky	Všetky podnikateľské subjekty
Fiškálny efekt	+950 mil. €/rok po 2026	−20 mil. €/rok	neurčitý (súčasť balíka)	-
Vplyv na MSP	žiadny	pozitívny (nižšia daň)	potenciálne negatívny	mierne negatívny (fixná daň pri strate)
Administratívne náklady	vysoké (350 mil. €)	minimálne	stredné (kvalitatívne)	Nízke

Zdroj: Vlastné spracovanie

Nakoľko minimálna daň je súčasťou dane z príjmu a nesleduje sa osobitne za jednotlivé krajiny, z dostupných údajov nie je možné určiť do akej miery jej zavedenie ovplyvňuje jednotlivé krajiny, ktoré ju implementovali.

Nemecko zaviedlo minimálnu daň (15 %) pre veľké korporácie, čo prináša vysoké implementačné náklady (322,6 mil. € jednorazovo a 31 mil. €/rok). Od roku 2026 sa očakáva ročný výnos približne 950 mil. €. Opatrenie sa netýka malých a stredných podnikov a má primárne regulačný charakter zameraný na férové zdaňovanie nadnárodných skupín.

Rakúsko znížilo minimálnu daň pre spoločnosti typu GmbH (s.r.o. a a.s.) z 1750 € na 500 € ročne, čím znížilo fixné náklady a podporilo vstup do podnikania. Rozpočtový výpadok je odhadovaný pod 20 mil. € ročne, zatiaľ čo podnikateľský sektor ušetrí približne 125 mil. ročne.[26]

[26] Bundestag (2023), *Entwurf eines Gesetzes zur Umsetzung der Richtlinie (EU) 2022/2523 über die Gewährleistung einer globalen Mindestbesteuerung für multinationale Unternehmensgruppen und große inländische Gruppen in der Union (Mindestbesteuerungsrichtlinie-Umsetzungsgesetz – MinBestRL-UmsG)*, Deutscher Bundestag, Drucksache 20/8668, Berlin. Dostupné na: https://dserver.bundestag.de/btd/20/086/2008668.pdf?utm_source
Ecovis Austria (2024). *Newsletter – Aktuelle Neuerungen und Ausblick auf 2024*. Dostupné na: https://www.ecovis.com/austria/wp-content/uploads/2024/01/Newsletter-Aktuelle-Neuerungen-und-Ausblick-auf-2024.pdf

Poľsko zaviedlo 10 % minimálnu daň (CIT[27]) pre stratové a nízkoziskové podniky, s cieľom obmedziť daňové úniky, no jej účinnosť bola dočasne pozastavená pre ich nejasný vplyv. Osobitné údaje o výnose z minimálnej dane nie sú uvedené. Podobne ani v prípade Maďarska osobitné údaje o výnose z minimálnej dane nie sú uvedené, avšak patrí ku krajinám s najnižšou sadzbou dane z príjmov.

Jednotlivé krajiny EÚ tak volia odlišné prístupy k minimálnej dani, a to v závislosti od svojich politických cieľov a štruktúry hospodárstva. Porovnanie poukazuje na to, že dopady minimálnej dane na malé a stredné podniky sa v krajinách výrazne líšia a závisia od cieľa politiky aj konštrukcie samotného nástroja tzv. minimálnej dane. Uvedené príklady z praxe iných krajín EÚ ukazujú, že správne nastavenie výnimiek a mechanizmov pre najmenších podnikateľov je kľúčové, pretože nesystémové alebo plošné riešenia môžu viesť k zvyšovaniu nákladov, znižovaniu motivácie podnikať a oslabeniu podnikateľskej dynamiky. Keďže na Slovensku tvoria MSP drvivú väčšinu podnikateľských subjektov, správne nastavenie parametrov pre najmenších podnikateľov nie je iba technickou otázkou daňovej politiky, ale má zásadný význam pre prax aj celkovú výkonnosť domáceho podnikateľského prostredia.

[27] Podobne aj Slovensko má 10 % sadzbu dane z príjmov právnických osôb pri základe dane do 100 000 €, pričom po prekročení tejto hranice sadzba skokovo stúpa na 21 % a nad 5 miliónov eur na 24 %. Odborníci upozorňujú, že „jediné euro navyše“ môže viesť k výraznému nárastu daňového zaťaženia, no dostupné údaje zatiaľ nepreukazujú, či nízka sadzba podporila vyššiu mieru priznávania tržieb.

5 Výsledky konzultácií so zástupcami MSP/s podnikateľskými subjektmi

V rámci predmetného testu MSP bol zorganizovaný Okrúhly stôl na tému „Zavedenie minimálnej dane pre právnické osoby“. Okrúhly stôl sa konal dňa 6. novembra 2025 v Bratislave online formou. Cieľom stretnutia bolo prebrať zavedenie minimálnej dane v slovenskom podnikateľskom prostredí a identifikovať jej dopady na podniky. Okrúhleho stola sa zúčastnili zástupcovia malých a stredných podnikov s bohatými skúsenosťami v podnikaní na Slovensku.

5.1 Kľúčové zistenia

Na základe uskutočnených rozhovorov možno konštatovať, že zavedenie minimálnej dane sa medzi malými a strednými podnikmi stretlo prevažne s negatívnym ohlasom. Podnikatelia vnímajú toto opatrenie ako **demotivujúce** a **ekonomicky zaťažujúce**, najmä pre menšie podnikateľské subjekty s nižším obratom. Podnikatelia pociťujú zvýšené daňové a odvodové zaťaženie, ktoré im môže sťažiť zamestnávanie a ovplyvniť rozsah ich podnikateľskej činnosti.

Z rozhovorov vyplynulo, že podnikatelia **rozumejú cieľu štátu zvýšiť príjmy rozpočtu** a obmedziť počet neaktívnych spoločností, no väčšina z nich nesúhlasí s formou, akou bolo toto opatrenie implementované. Očakávali by skôr **riešenia**, ktoré by zohľadňovali rozsah činnosti podniku a výšku jeho obratu.

Medzi návrhy na zmiernenie negatívnych účinkov podnikatelia uviedli napríklad **zavedenie minimálnej dane vo forme zálohovej platby**, ktorá by sa po vyhodnotení ročného obratu upravila (doplatila alebo vrátila), prípadne **oslobodenie začínajúcich podnikateľov** od platenia tejto dane počas prvých rokov činnosti.

Podnikatelia tiež upozornili na **nedostatočnú komunikáciu** medzi štátom a podnikateľským sektorom. Opatrenia zo strany štátu sú nedostatočné, čo negatívne ovplyvňuje dôveru podnikateľov v daňový systém. Ďalej zdôraznili, že podnikateľské združenia a zväzy by mali mať výraznejšiu úlohu v zastupovaní záujmov MSP. Zvýšenie informovanosti by bolo pre MSP obrovským prínosom. Za pozitívum podnikatelia nepovažujú ani tzv. „vyčistenie“ Obchodného registra od neaktívnych spoločností. Domnievajú sa, že štát by mohol na odstránenie týchto spoločností využiť iné, cielenejšie nástroje. Uviedli tiež, že administratívna záťaž podnikania je už v súčasnosti **neprimerane vysoká**, hoci samotná minimálna daň ju výrazne nezvýšila.

Harmonizácia daní v rámci EÚ je podľa podnikateľov v súčasnosti nereálna vzhľadom na výrazné rozdiely v ekonomických podmienkach a priemyselnej výrobe medzi členskými štátmi. Pred jej zavedením by bolo potrebné najprv vyrovnať príjmy jednotlivých krajín, aby bola spravodlivá a realizovateľná.

Celkovo možno uzavrieť, že zavedenie minimálnej dane negatívne ovplyvnilo ekonomickú stabilitu a podnikateľské prostredie MSP. Podnikatelia vyjadrili frustráciu a nedôveru voči štátnym inštitúciám, pričom niektorí dokonca zvažujú presun sídla podniku do zahraničia. Zlepšenie dôvery v daňový systém by podľa respondentov mohlo nastať až po zrušení alebo zásadnej úprave minimálnej dane a po zlepšení transparentnosti a efektívnosti využívania verejných zdrojov.

6 Návrhy alternatívnych riešení a zmierňujúcich opatrení

Slovenský daňovo – odvodový systém prešiel v uplynulom období zásadnými zmenami, ktoré znamenali nielen zvýšenie celkového zaťaženia podnikov ale tiež zvýšili zložitosť systému. Stav verejných financií priniesol aj zavedenie minimálnej dane, je však potrebné dodať, že najlepším riešením pre MSP je z dlhodobého pohľadu smerovanie k úplnému eliminovaniu minimálnej dane v systéme daní a odvodov. Tento stav by mohol nastať, keď sa stav deficitu zníži na dlhodobo udržateľnú úroveň. Uvedené opatrenia v tejto podkapitole sú preto najmä návrhmi na vylepšenie súčasného stavu, ktorý by mohol aspoň zmierniť dopady minimálnej dane na MSP.

6.1 Návrhy alternatívnych riešení

1. Daň z obratu pre malé podniky (predpokladaná daň) (Presumptive / turnover-based tax)

Je to zjednodušená forma dane z príjmu, ktorá sa nepočíta zo zisku, ale z obratu (tržieb) alebo podľa predpokladaného (odhadnutého) zárobku. Zavedenie zjednodušenej dane z príjmov pre mikro a malé podniky, založenej na obrate alebo predpokladanom zárobku (tzv. presumptive / turnover-based tax), by umožnilo nahradiť fixnú daňovú licenciu flexibilnejším a spravodlivejším modelom, pričom by zohľadnil skutočnú ekonomickú aktivitu podniku, a nie iba jeho formálnu existenciu. Cieľom opatrenia je znížiť administratívnu a finančnú záťaž najmenších podnikateľských subjektov, ktoré často nemajú kapacitu na vedenie úplného účtovníctva a komplexných daňových výpočtov. Daň z obratu predstavuje transparentný, predvídateľný a spravodlivejší spôsob zdanenia, pretože podnik platí daň len vtedy, ak reálne dosahuje tržby. Predmetný model je možné vidieť v Lotyšsku.[28]

Zároveň by takýto systém motivoval malé podniky k dobrovoľnej registrácii a legálnemu podnikaniu, keďže jednoduché pravidlá a nižšie daňové zaťaženie znižujú riziko presunu činnosti do sivej ekonomiky. Z pohľadu štátu by toto riešenie prispelo k rozšíreniu daňovej bázy, zníženiu nákladov na správu daní a posilneniu daňovej disciplíny v segmente mikropodnikov.[29] Turnover-tax býva v praxi považovaná za menej férovú z pohľadu ekonomickej efektívnosti, lebo penalizuje nízky zisk a môže znižovať motiváciu, ale je administratívne jednoduchšia, z pohľadu Slovenska je však jednoduchšia.

2. Výnimka pre neaktívne a začínajúce spoločnosti

Navrhované opatrenie spočíva v zavedení výnimky z povinnosti platiť minimálnu daňovú platbu (napr. daňovú licenciu alebo jej ekvivalent) pre subjekty, ktoré sú preukázateľne neaktívne alebo sa nachádzajú v počiatočnej fáze podnikania. Cieľom je odľahčiť administratívnu a fiškálnu záťaž najmenších subjektov, ktoré nevykonávajú reálnu ekonomickú činnosť, alebo sa ešte len pripravujú na vstup na trh. Zmyslom opatrenia je odstrániť neprimerané daňové a byrokratické povinnosti začínajúcich spoločností. Súčasná povinnosť platiť minimálnu daň, bez ohľadu na reálny obrat či aktivitu, predstavuje neefektívny prvok daňového systému, ktorý demotivuje zakladanie nových spoločností a zbytočne zaťažuje daňovú správu evidenciou neaktívnych subjektov.

[28] JOTA Journal. (2023). Dostupné na: https://jota.website/jota/article/download/141/131/524

[29] Európsky parlament – EPRS. (2025). Study 772636. Dostupné na: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/772636/ECTI_STU(2025)772636_EN.pdf

Z právneho hľadiska by výnimka bola podmienená jasne definovanými kritériami neaktivity, ako napríklad nulový alebo zanedbateľný obrat (napr. do 2 000 eur ročne), absencia zamestnancov, nevystavenie žiadnej faktúry alebo iného daňového dokladu počas zdaňovacieho obdobia.

Osobitná výnimka by sa mohla automaticky uplatniť aj na novozaložené spoločnosti počas prvých 2–3 zdaňovacích období, čím by sa podporil vstup nových podnikateľov na trh a znížili počiatočné náklady spojené s administratívou a daňovou agendou.

3. Fázovaný model minimálnej daňovej povinnosti podľa obratu

Navrhované riešenie predstavuje fázový systém minimálnej daňovej povinnosti, ktorý by nahradil jednotnú alebo fixnú daňovú licenciu postupne rastúcou sadzbou podľa výšky obratu daňovníka. Zmyslom tohto modelu je vytvoriť sociálne spravodlivejší a ekonomicky vyváženejší mechanizmus, ktorý zohľadňuje skutočnú veľkosť a výkonnosť podnikateľských subjektov.

Na rozdiel od rovnej daňovej licencie, ktorá dopadá rovnako na mikrofirmu s minimálnym obratom aj na stredne veľký podnik, graduovaný model rozdeľuje podniky do viacerých pásiem podľa obratu, pričom pre každé pásmo sa určuje primeraná minimálna daňová povinnosť. Najmenšie subjekty by tak platili symbolickú alebo nulovú sumu, zatiaľ čo vyššie obratové skupiny by znášali postupne rastúcu záťaž. Z právneho hľadiska by systém mohol byť upravený priamo v zákone o dani z príjmov formou určenia pásiem obratu a súvisiacich sadzieb minimálnej dane. Príkladom by mohlo byť rozdelenie daňovníkov do štyroch kategórií:

- I. pásmo: obrat do 10 000 € – oslobodenie od minimálnej dane,
- II. pásmo: obrat 10 001 – 50 000 € – symbolická sadzba (napr. 100 € ročne),
- III. pásmo: obrat 50 001 – 200 000 € – mierne zvýšená sadzba (napr. 0,5 % z obratu alebo 500 € ročne),
- IV. pásmo: obrat nad 200 000 € – plná sadzba minimálnej dane (napr. 1 % z obratu, najviac do určitého stropu).

Takto nastavený model umožňuje plynulý prechod medzi pásmami, čím sa znižuje riziko skokového nárastu daňovej povinnosti pri malom zvýšení obratu. Zároveň by bolo možné uplatniť prechodné obdobia pre firmy, ktoré prechádzajú medzi pásmami, aby sa zabránilo nepredvídaným fiškálnym dopadom.[30] Je však vysoko pravdepodobné, že uvedený model by vyvolal aj reakciu na strane firiem a snahu o optimalizáciu dane, napríklad rozdelením podnikateľskej činnosti medzi viac osôb, či podnikov. Naviac, niektoré firmy majú vysoký obrat z dôvodov kapitálovej náročnosti podnikania, pričom skutočná zisková marža môže byť pomerne nízka. Z tohto dôvodu je preto tento model iba vylepšenie súčasného stavu, avšak nie ideálne riešenie, za ktoré naďalej považujeme upustenie od minimálnej dane právnických osôb.

Z pohľadu verejných financií opatrenie umožňuje zachovať výnos z minimálnej dane, avšak rozložiť ho rovnomernejšie podľa ekonomickej sily subjektov. Potenciálnym rizikom je vyššia náročnosť na informačné systémy finančnej správy, ktoré musia spracovávať výpočet pásiem

[30] OECD. (2024). The Design of Presumptive Tax Regimes in Selected Countries. Dostupné na: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/03/the-design-of-presumptive-tax-regimes-in-selected-countries_70ce4e29/58b6103c-en.pdf

a prechodov. Tento aspekt je však možné eliminovať vhodnou digitalizáciou procesov a automatickým prepočtom sadzieb v rámci podaného daňového priznania.[31]

4. Jasné prahové hodnoty a výnimky

Súčasné nastavenie minimálnej dane (daňovej licencie) môže v praxi viesť k neprimeranej administratívnej a finančnej záťaži najmenších podnikateľských subjektov, najmä mikrodaňovníkov a začínajúcich podnikateľov. Absencia jasne definovaných a stabilných prahových hodnôt pre uplatňovanie minimálnej dane znižuje predvídateľnosť daňového prostredia a komplikuje plánovanie podnikateľskej činnosti.

Cieľom je zaviesť transparentné, jednoduché a stabilné kritériá, ktoré určia, kedy a v akej výške sa minimálna daň uplatňuje, pričom sa zohľadní ekonomická veľkosť subjektu a jeho reálna daňová kapacita. Navrhuje sa nastaviť jednoznačné prahové hodnoty, ktoré určia, kedy sa režim minimálnej dane uplatňuje. Tieto prahy môžu byť definované na základe ročného obratu, hodnoty aktív alebo počtu zamestnancov. Podnikateľské subjekty, ktoré tieto prahy neprekročia, by boli z povinnosti platiť minimálnu daň oslobodené.

Zároveň sa odporúča zaviesť výnimky pre dočasne neaktívne podniky (tzv. „sleeping companies“), ktoré síce formálne existujú, ale v danom zdaňovacom období nevykonávajú reálnu ekonomickú činnosť. Tým by sa zmiernili regresívne efekty minimálnej dane, ktoré neúmerne zaťažujú najmenších a neaktívnych daňovníkov.

Medzinárodné inštitúcie, ako Medzinárodný menový fond (IMF) a Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), odporúčajú starostlivé nastavenie prahových hodnôt, ktoré zohľadňuje veľkosť a ekonomickú kapacitu podnikov, aby sa predišlo negatívnym vplyvom na mikro a malé podniky.

5. Refundovateľný daňový kredit pre malé a začínajúce podniky

Navrhované opatrenie zavádza princíp refundovateľného daňového kreditu (angl. *refundable tax credit*) ako alternatívu k súčasnej forme nevratnej minimálnej daňovej povinnosti (tzv. daňovej licencie). Ide o nástroj, ktorý umožňuje, aby podnik, ktorý zaplatil určitú minimálnu daňovú sumu, mohol túto platbu získať späť – čiastočne alebo v plnej výške – ak preukázateľne splní stanovené podmienky verejnoprospešného charakteru.

Zmyslom a cieľom opatrenia je prepojiť povinnosť s motivačným prvkom, čím sa z neproduktívnej platby stáva aktívny nástroj hospodárskej politiky. Refundovateľný kredit by mal podporovať podniky, ktoré investujú do tvorby pracovných miest, vzdelávania zamestnancov, digitalizácie alebo kapitálových investícií. Z právneho hľadiska by sa refundovateľný kredit mohol zakotviť v zákone o dani z príjmov ako osobitný daňový nárok, na ktorý má daňovník právo, ak splní taxatívne určené podmienky. Na rozdiel od bežného daňového bonusu by však išlo o kredit, ktorý môže byť vyplatený aj v prípade, že podnik nemá daňovú povinnosť – teda ide o vratnú formu podpory. Refundovateľný daňový kredit predstavuje efektívnejší spôsob využívania verejných zdrojov ako fixná daňová licencia, pretože finančné prostriedky smerujú späť len k tým podnikateľom, ktorí prispievajú

[31] Európsky parlament. (2025). Tax Policy Reforms in the EU 2025. Dostupné na: https://www.oecd.org/en/publications/tax-policy-reforms-2025_de648d27-en/full-report/tax-policy-reforms_c57e058c.htm

k hospodárskym cieľom štátu. Opatrenie by tak fungovalo ako automatický ekonomický stimul, podporujúci rast, inovácie a zamestnanosť.

Pre malé a začínajúce podniky by kredit znamenal zníženie efektívnej daňovej záťaže v období rozvoja, čo zlepšuje ich likviditu a investičnú kapacitu. Súčasne by motivoval podnikateľov k formálnej registrácii a plneniu daňových povinností, pretože získanie kreditu je viazané na transparentné fungovanie a preukázateľnú činnosť. Z fiškálneho hľadiska by bolo potrebné určiť maximálny objem refundácií alebo limity čerpania podľa veľkosti podniku, aby sa zabránilo neúmernému zaťaženiu verejných financií. Finančný dopad by sa dal čiastočne kompenzovať úsporou administratívnych nákladov a rastom daňových výnosov z vyššej zamestnanosti.

Predmetné koncepty daňového kreditu sú zavedené napr. v Nemecku, pričom MSP môžu dostať daňový kredit za výdavky na výskum a vývoj. Vo Francúzsku sa poskytuje daňový kredit pre malé podniky, ak firma nemá dostatočnú daňovú povinnosť. Predmetný konštrukt nesie zvýšenú administratívnu náročnosť najmä na strane štátu.

6.2 Zmierňujúce opatrenia v prípade zachovania inštitútu daňovej licencie

1. Digitálne zjednodušenie

Cieľom opatrenia je minimalizovať administratívnu náročnosť daňových povinností prostredníctvom plnej digitalizácie procesov súvisiacich so správou minimálnych daní alebo ich alternatív (napr. presumptive tax, daňový kredit). Opatrenie by spočívalo v prepojení relevantných verejných registrov a databáz – najmä Obchodného registra, registra platcov DPH, účtovných databáz a bankového reportingu – tak, aby sa daňová povinnosť mohla automaticky vypočítať, predvyplniť a uhradiť prostredníctvom jedného digitálneho rozhrania.

V praxi by išlo o „one-stop“ systém umožňujúci podnikateľovi vykonať všetky kroky – preverenie, výpočet aj úhradu – v rámci jedného elektronického prostredia (napr. v portáli finančnej správy). Tým by sa eliminovala potreba manuálneho vypĺňania formulárov, opakovaného zadávania údajov a fyzickej komunikácie so správcom dane.

2. Upraviť minimálne prahy

Navrhuje sa zavedenie minimálnych prahov a dočasných oslobodení od povinnosti platby minimálnej dane (licencie) pre špecificky definované skupiny subjektov alebo situácie. Cieľom opatrenia je zabezpečiť primeranosť a spravodlivosť daňovej záťaže, najmä v prípadoch, keď by pevne stanovená minimálna povinnosť mala neúmerne negatívny vplyv na malé, neziskové alebo začínajúce subjekty.

3. Mechanizmus odkladu alebo splátok

Navrhuje sa zavedenie splátkového kalendára prípadne odklad pre MSP s likviditnými problémami.

4. Kompenzačné stimuly

Navrhuje sa zavedenie kompenzačných mechanizmov pre podnikateľské subjekty, na ktoré sa vzťahuje povinnosť platiť minimálnu daň (daňovú licenciu). Tieto mechanizmy by mali podobu paralelných stimulačných nástrojov, ktoré by podniky mohli čerpať ako odmenu za aktívny príspevok k hospodárskym a spoločenským cieľom štátu.

5. Špecifické úľavy pre inovatívne a rastové firmy

Navrhuje sa zavedenie cieľovo zameraných daňových úľav pre podniky, ktoré preukázateľne vykonávajú inovačnú, výskumno-vývojovú alebo technologicky orientovanú činnosť, prípadne sa nachádzajú v ranej fáze rastu (start-upy). Tieto subjekty by boli oslobodené od povinnosti platiť minimálnu daň (daňovú licenciu) počas úvodného obdobia podnikania – napríklad prvé tri až päť zdaňovacích období od vzniku alebo od získania štatútu inovatívneho podniku. Cieľom opatrenia je podporiť vznik a rozvoj inovatívnych podnikateľských aktivít, ktoré majú vysoký efekt na ekonomiku, avšak v počiatočnej fáze spravidla negenerujú zisk a trpia nízkou likviditou. Z hľadiska hospodárskej politiky ide o investíciu do dlhodobého rastu, technologického rozvoja a zvyšovania konkurencieschopnosti.

7 Záver

Ex post analýza vplyvu zavedenia minimálnej dane potvrdzuje, že hoci opatrenie napĺňa deklarovaný fiškálny cieľ zvýšenia stability príjmov verejných financií, jeho dopady na malé a stredné podniky sú výrazne asymetrické a v mnohých ohľadoch neprimerané. Najviac zaťaženou skupinou sú mikropodniky, ktoré predstavujú najväčší segment slovenského podnikateľského prostredia a zároveň skupinu s najnižšou ekonomickou výkonnosťou. Dáta ukazujú, že po opätovnom zavedení minimálnej dane v roku 2024 musela takmer polovica mikropodnikov uhradiť daň v minimálnej výške bez ohľadu na vlastnú schopnosť generovať zisk. Pre časť z nich predstavuje toto opatrenie fixné náklady, ktoré presahujú ich reálne ekonomické možnosti, čo môže viesť k ukončeniu podnikania alebo k presunu činnosti mimo formálneho podnikateľského rámca.

Analýza zároveň preukazuje, že minimálna daň zvyšuje administratívnu záťaž tak pre podniky, ako aj pre štátnu správu, pričom výnos z jej výberu nie je zodpovedajúci nákladom na administráciu. Problémom je aj nerovnaké zaobchádzanie s rôznymi formami podnikania, keďže povinnosť platiť minimálnu daň dopadá výlučne na právnické osoby, zatiaľ čo živnostníci takejto povinnosti nepodliehajú. Tým sa vytvára deformácia podnikateľského prostredia a motivácia k účelovej zmene právnej formy podnikania.

Z hľadiska hospodárskej súťaže opatrenie neúmerne dopadá najmä na malé subjekty, ktorých finančné rezervy sú obmedzené. To môže viesť k oslabeniu konkurenčného prostredia, keďže fixná daňová povinnosť pôsobí regresívne a relatívne viac zaťažuje podniky s nízkym obratom. Aj keď Ústavný súd SR dospel k záveru, že daňová licencia neprekračuje ústavné limity, analýza ukazuje, že z pohľadu hospodárskej reality ide o opatrenie s problematickou primeranosťou vo vzťahu k cieľom, ktoré má plniť.

Výsledky merania vplyvov regulácie jasne naznačujú, že fiškálny prínos minimálnej dane je v porovnaní s jej negatívnymi ekonomickými a administratívnymi dôsledkami obmedzený. Opatrenie najviac zasahuje práve segmenty, ktoré sú najcitlivejšie na akékoľvek dodatočné fixné náklady – mikropodniky a malé podniky. Stredné podniky sú dotknuté v minimálnej miere, čo potvrdzuje nerovnomerné rozloženie dopadov medzi jednotlivé kategórie MSP.

Na základe všetkých zistení možno konštatovať, že súčasné nastavenie minimálnej dane si vyžaduje prehodnotenie. Opatrenie síce podporuje vyššiu daňovú disciplínu a prispieva k stabilite príjmov štátu, no zároveň vytvára výrazné bariéry pre najmenších podnikateľov a oslabuje konkurencieschopnosť podnikateľského prostredia. V ďalšom legislatívnom procese je preto vhodné zvážiť úpravu sadzieb, zavedenie širších výnimiek, odstupňovanie podľa reálnej ekonomickej aktivity alebo alternatívne nástroje, ktoré by dokázali naplniť pôvodné ciele pri nižšej záťaži pre MSP.

Cieľom ďalších krokov by malo byť nastavenie daňovej politiky tak, aby bola spravodlivá, predvídateľná a primeraná, a aby podporovala rast a stabilitu malých a stredných podnikov, ktoré predstavujú základný pilier slovenskej ekonomiky.

Zoznam zdrojov

Európska legislatíva a oficiálne dokumenty

Európska komisia. (2024). Začína nová éra zdaňovania právnických osôb v EÚ. Dostupné na: https://slovakia.representation.ec.europa.eu/news/zacina-nova-era-zdanovania-pravnickych-osob-v-eu-2024-01-16_sk

Európska únia. (2022). Smernica (EÚ) 2022/2523 o zabezpečení globálneho minimálneho zdanenia. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2523/oj?locale=sk

Bundestag. (2023). Entwurf eines Gesetzes zur Umsetzung der Richtlinie (EU) 2022/2523 (MinBestRL-UmsG). Dostupné na: https://dserver.bundestag.de/btd/20/086/2008668.pdf?utm_source

OECD. (2025). Tax Administration Digitalisation and Digital Transformation Initiatives. Dostupné na: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/06/tax-administration-digitalisation-and-digital-transformation-initiatives_87f43a78/c076d776-en.pdf

Európsky parlament. (2025). SMEs – Small and Medium-Sized Enterprises. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/SK/legal-content/glossary/small-and-medium-sized-enterprises.html

Európsky parlament. (2025). Tax Policy Reforms in the EU 2025. Dostupné na: https://www.oecd.org/en/publications/tax-policy-reforms-2025_de648d27-en/full-report/tax-policy-reforms_c57e058c.html

Slovenská legislatíva a oficiálne dokumenty

Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/595/20250701

Dôvodová správa k zákonu č. 530/2023 Z. z. Dostupné na: https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=9567

SBA – Slovak Business Agency. (2023). Vznik a zánik malých a stredných podnikov na Slovensku v roku 2023. Dostupné na: https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2025/02/FINAL_vznik_zanik_2023_nove-loga.pdf

Zákon č. 261/2025 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s konsolidáciou verejných financií.

Medzinárodné analýzy, odborné štúdie a reporty

Bukovina, J., Remeta, J. (2018). Licencia spravodlivosti? Vyhodnotenie fungovania daňovej licencie. Inštitút finančnej politiky.

PWC Austria. Corporate taxation – Austria. Dostupné na: https://taxsummaries.pwc.com/austria/corporate/taxes-on-corporate-income

KPMG Austria. (2024). Factsheet – Tax in Austria. Dostupné na: https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/at/pdf/dienstleistungen/tax/factsheet-tax-in-austria.pdf

International Tax Review. (2024). Guide to the Polish Minimum CIT Rules to be applied from 2024. Dostupné na: https://www.internationaltaxreview.com/article/2chjdx5r59vxayre1o6io/sponsored/guide-to-the-polish-minimum-cit-rules-to-be-applied-from-2024

PWC Hungary. Corporate taxation – Hungary. Dostupné na: https://taxsummaries.pwc.com/hungary/corporate/taxes-on-corporate-income

GTAI – Germany Trade & Invest. Corporate taxation in Germany. Dostupné na: https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/corporate-taxation-in-germany

OECD. (2024). The Design of Presumptive Tax Regimes in Selected Countries. Dostupné na: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/03/the-design-of-presumptive-tax-regimes-in-selected-countries_70ce4e29/58b6103c-en.pdf

JOTA Journal. (2023). Dostupné na: https://jota.website/jota/article/download/141/131/524

Európsky parlament – EPRS. (2025). Study 772636. Dostupné na: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/772636/ECTI_STU(2025)772636_EN.pdf

Národné analýzy, prieskumy a odborné stanoviská (iné krajiny)

Ecovis Austria. (2024). Newsletter – Aktuelle Neuerungen und Ausblick auf 2024. Dostupné na: https://www.ecovis.com/austria/wp-content/uploads/2024/01/Newsletter-Aktuelle-Neuerungen-und-Ausblick-auf-2024.pdf

Trend. (2024). Daňové licencie môžu spôsobiť problémy majiteľom malých neaktívnych spoločností. Dostupné na: https://www.trend.sk/spravy/danove-licencie-mozu-sposobit-problemy-majitelom-malych-neaktivnych-spolocnosti

Webové zdroje, encyklopedické a vysvetľujúce zdroje

OECD. (2024). Tax Digitalisation Report. Dostupné na: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/06/tax-administration-digitalisation-and-digital-transformation-initiatives_87f43a78/c076d776-en.pdf

GTAI Germany. Corporate Taxation Overview. Dostupné na: https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/corporate-taxation-in-germany

PWC. (2024). Corporate Tax Summaries. Dostupné na: https://taxsummaries.pwc.com

OECD. (2024). Presumptive Tax Regimes Analysis. Dostupné na: https://www.oecd.org/en/publications/

Europarl. (2025). EPRS Study 772636. Dostupné na: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/772636/ECTI_STU(2025)772636_EN.pdf